

Til: Bech-Bruun vedr. advokatundersøgelsen angående Frederikshavn havn.

Indledning

På Frederikshavn Havns hjemmeside kan man læse, at der i 2012 blev taget *“fat på at planlægge og projektere en stor udvidelse af havnen frem til 2018, som vil betyde større og nye forretningsmuligheder både for havnen og dens virksomheder.”*

Et enigt byråd investerer i infrastruktur (arealer og kajområder) gennem 2 etaper til en samlet værdi af ca. kr. 1 mia., og med havneudvidelsen følger en på flere måder positiv udvikling, bl.a. med etablering af mere 500 arbejdspladser, en markant øget omsætning på havnen samt tilflytning af flere end 20 nye virksomheder på havnearealerne.

Frederikshavn Havn løber dog ind i likviditetsmæssige udfordringer, der betyder, at havnen i maj 2024 overgår fra kommunal selvstyrehavn til kommunal havn.

I det følgende vil vi foretage en undersøgelse af forløbet fra primært 2013-2023 med fokus på de sidste år og havnens likviditet, som viser sig at være den primære årsag til havnens overgang til kommunal havn. Undersøgelsen er empirisk forankret og bygger på en lang række mails, referater, notater mv., som vi har modtaget via aktindsigt m.v.

De seneste måneder er Venstres byrådsmedlemmer blevet beskyldt for at gå i byen med udokumenterede påstande og at manipulere i sagen om Frederikshavn Havn. Det er ikke korrekt, og ingen kritikere har endnu gjort sig den ulejlighed at dokumentere påstandene. Igennem hele denne sag har Venstre forsøgt at stå på sikker empirisk grund – netop på baggrund af materialet benyttet i denne undersøgelse.

Vi er dog bevidste om, at vi ikke har haft adgang til alt materiale i denne sag. Som det senere vil fremgå, har der f.eks. været problemer med at få udleveret dokumenter ifm. sags- og aktindsigt. Det er også indlysende, at denne undersøgelse bærer præg af de valg og fravalg, vi har foretaget, bl.a. hvad angår de vinkler, vi har anlagt, og de konklusioner, vi har prioriteret. Generelt har vi dog forsøgt at forholde os objektivt til materialet – vi håber det vil fremgå. Skulle Bech-Bruun (BB) opdage fejl eller mangler, vil vi meget gerne kontaktes.

Vi kan ikke gennemføre en undersøgelse af forløbet på havnen uden at inddrage og oplyse om konkrete personer. Dette er ikke sket for at hænge personer ud eller smide dem under bussen, som det hedder på nudansk. I enkelte tilfælde oplyser vi dog navnene på konkrete personer, fordi de spiller en rolle i forløbet. Vi håber, årsagen giver sig selv.

Likviditeten i fokus

Et par forudsætninger skal indledningsvis på plads. Den første omhandler likviditet. På pressemødet 24. april 2024, hvor borgmester Birgit S. Hansen og havnens bestyrelsesformand Karsten Dybvad annoncerer havnens overgang fra kommunal selvstyrehavn til kommunal havn, konkluderer Birgit S. Hansen således: ”Når det er sådan, at en kommunal selvstyrehavn ikke længere har likviditet – altså penge til at betale regningerne – så lander nøglerne billedligt talt på rådhuset.”¹ Karsten Dybvad kunne tilføje: ”Vi ser ind i ret stor negativ likviditet allerede i år, og også når vi kigger fremad i ’25 og ’26... Det er ca. 120 mio., vi mangler over de kommende godt og vel 2½ år.”

Samme konklusion kan læses i sagsfremstillingen til kommunalbestyrelsesmødet den 15. maj 2024, og ingen kan således være i tvivl om, at netop likviditetsudfordringerne tillægges overordentlig stor betydning, når man skal finde årsagen til, at den kommunale selvstyrehavn, Frederikshavn Havn, overgår til at være kommunal havn.

Havneloven

For til fulde at forstå den følgende undersøgelse er det også vigtigt at forstå den anden forudsætning, som omhandler havneloven. Frederikshavn Havn var fra 2014 og frem til overdragelsen i maj 2024 organiseret som en kommunal selvstyrehavn efter havneloven.² Denne organisering indebærer bl.a., at **§ 9**

En kommunal selvstyrehavn er en selvstændig virksomhed, som **styres af** kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor havnen ligger.

Stk. 2: Havnens ledelse varetages af en havnebestyrelse, der vælges af kommunalbestyrelsen. (...)

Stk. 3: Kommunalbestyrelsen skal efter havnebestyrelsens indstilling godkende

bestyrelsesvedtægt og **regnskaber samt beslutninger om optagelse af lån** og om ansættelse og afskedigelse af havnechef.

Stk. 4: Kommunalbestyrelsen og havnebestyrelsen skal ved udøvelsen af deres kompetence **varetage havnens interesser. Havnebestyrelsen er over for kommunalbestyrelsen ansvarlig for havnens drift og vedligeholdelse.**

(...)

Stk. 12: Havnen drives således, at dens indtægter mindst dækker udgifterne. **Kommunalbestyrelsen fastsætter de overordnede økonomiske rammer for havnens drift**, og havnebestyrelsen disponerer selvstændigt inden for de fastsatte rammer over anlægs- og driftsmidler.

Stk. 13: Havnens daglige administration skal holdes adskilt fra kommunens.

Det faktum, at havneloven fastsætter rammerne for forholdene på Frederikshavn Havn, bekræftes i et notat om havneloven fra advokatfirmaet Kirk Larsen & Ascanius januar 2023, som bl.a. på baggrund af ombudsmandens udtalelse³ netop fremhæver, at **”Kommunalfuldmagten og**

¹ [Gense pressemødet hvor havnen overtages af kommunen | Nordjyske.dk](#)

² [Havneloven](#)

³ [2017-23. Videregivelse af dokument fra kommunal selvstyrehavn til kommunen var ekstern](#) 22. august 2017

kommunestyrelsesloven er ikke gældende for kommunale selvstyrehavne” og ”Kommunale selvstyrehavne – og kommunernes indflydelse herover – er alene reguleret af havneloven.”⁴

Et notat, som Frederikshavn Kommune fik udarbejdet hos kommunens revision BDO 10. august 2022, når i store træk frem til det samme som ovenstående. **Byrådet hører ikke om dette notat**, før det nævnes i en mail fra kommunaldirektør Thomas Eriksen i en mail 28. juni 2024⁵ og får det - på Venstres opfordring – efterfølgende tilsendt 12. juli af Marianne Lessél fra direktionssekretariatet.⁶

Som vi forstår borgmester Birgit S. Hansen, er hun bekendt med disse forhold, idet hun allerede i oktober 2017 skriver i mail til havnens bestyrelse, at *”Kommandovejen er bestyrelse og byrådet samlet, der får oplysninger – særbehandling stopper her.”*⁷

Det må således stå klart, at havnen styres af byrådet (ejer), der fastsætter de overordnede økonomiske rammer for havnens drift, og at havnebestyrelsen kun har byrådet som reference i alle sager angående havnen i øvrigt, og at andre instanser i kommunen ikke har instruktionsbeføjelser angående havnen.

Byrådet og havnebestyrelsen skal varetage havnens interesser i alle sammenhænge, og havnebestyrelsen er ansvarlig overfor byrådet vedr. havnens drift og vedligeholdelse. Herudover skal havnens administration være adskilt fra kommunens, og det gælder i alle sammenhænge. Kommunalfuldmagten og kommunalstyrelsesloven er IKKE gældende for kommunale selvstyrehavne, som alene reguleres af havneloven.

En sag for Bech-Bruun at undersøge i advokatundersøgelsen

I Venstres byrådsgruppe er der ingen tvivl om, at nedenstående forhold har aktuel betydning og i høj grad har borgernes og mediernes bevågenhed. Der er heller ingen tvivl om, at forholdene har stor økonomisk betydning for både borgere og kommune. Med havnens overgang fra kommunal selvstyrehavn til kommunal havn, overtager borgerne en driftig havn, men også en gæld på mere end 1,5 mia.

Som det vil fremgå af nedenstående analyse, finder vi i Venstres byrådsgruppe, at flere forhold giver anledning til undren og/eller bekymring.

Vi mener at kunne påvise flere eksempler på fejlagtig praksis i strid med lovgivningen, som minimum i strid med havneloven. Vi mener også at kunne konstatere, at den fejlagtige praksis (beslutning eller undladelse) er sket gentagne gange og sandsynligvis i flere tilfælde bevidst, da eks. havneloven var kendt af de implicerede parter. Ligeledes mener vi, at flere beslutninger eller undladelser har haft væsentlig betydning for byrådets beslutningsgrundlag i en række helt afgørende sager vedrørende Frederikshavn Havn.

⁴ ”Notat om havneloven” (29517-001 FB/LLR) 4. januar 2023 – bilag 1

⁵ Mail fra Thomas Eriksen 28. juni 2024 – bilag 2

⁶ Mail fra Marianne Lessél 12. juli 2024, inkl. Notat – bilag 3

⁷ Mail fra Birgit Hansen til havnens bestyrelse 4. oktober 2017 - bilag 4

Det er således sandsynligt, at flere byrådsmedlemmer og politiske partier ville have forholdt sig eller handlet anderledes, hvis beslutningsgrundlaget havde været fyldestgørende. Man kan måske gå så langt som til at sige, at samtlige kommunalbestyrelsesmedlemmerne potentielt er blevet påført et stort personligt ansvar for de beslutninger, der er truffet af byrådet i og med, at disse ikke er truffet på et fuldt oplyst grundlag.

Sidst, men ikke mindst, tyder meget på, at nogen efterfølgende har forsøgt at forhindre medierne og andre interesserede – herunder Venstres byrådsmedlemmer – i at få det fulde indblik i, hvad der reelt er foregået. Dette er sket i forbindelse med akt- og sagsindsigter, men også i f.eks. kommunikationen med Ankestyrelsen, hvor væsentlige oplysninger er udeladt. Sidstnævnte har Venstres byrådsgruppe gjort opmærksom på ved flere lejligheder – bl.a. på byrådsmødet den 28. august 2024.

Vi vil forsøge med at etablere et overblik ved at gennemgå forløbet fra havneudvidelsens vedtagelse i 2013, men med størst vægt på perioden 2022-2024.

Dernæst vil vi i kortere form kigge på den kommunale administrations håndtering af akt- og sagsindsigter – eller mangel på samme. Herefter fokuseres på havnebestyrelsens overholdelse af fortrolighed og tavshedspligt for til sidst at komme med en sammenfatning.

Forløb om likviditet 2013-2024

I forbindelse med den store investering i Frederikshavn Havn udarbejder revisionsfirmaet Ernst & Young i 2013 en økonomisk analyse, som skal danne grundlag for beslutningen om at investere i etape 1 af havneudvidelsen. Analysen viser en likviditetsudfordring ifm. udbygningen af Frederikshavn Havn.

Således vil udbygningen i årene 2022 - 2031 have en samlet negativ pengestrøm fra havnens aktiviteter. Frederikshavn Byråd er dermed allerede i beslutningsgrundlaget forud for havneudvidelsen orienteret om, at havnen vil løbe ind i likviditetsmæssige udfordringer.

Om økonomien konkluderer Ernst & Young: *“Overordnet set vil Frederikshavn Havn ved omdannelse til kommunal selvstyrehavn opnå en bæredygtig driftsøkonomi og skabe en solid indtjening på sigt. Dog vil havnen være særligt udsat for **ikke uvæsentlige** risici forbundet med rente- og driftsusikkerheder i de første fem år efter havneudvidelsen. På længere sigt vil havnen kunne afdrage sine gældsforpligtigelser og opbygge en betydelig likviditetsreserve, der udgør 205 millioner (2041 priser) efter 25 års drift. Dette vil ikke være tilfældet, hvis havnens fortsætter som aktieselskabshavn og optager privat finansiering (uden kommunal garantistillelse), da de dyrere finansieringsudgifter vil medføre, at havnen **ikke** er i stand til at nedbringe sine gældsforpligtigelser i budgetperioden. Efter 25 års drift vil havnens uamortiserede gæld udgøre 137 millioner af den samlede byggesum på 600 millioner kroner.”*⁸

Rapporten konkluderer endvidere, at forrentningen af havneudvidelsen (som kommunal selvstyrehavn) i de første 15-17 år vil resultere i negativ likviditet, da indtægterne, der er baseret på

⁸ Analyse fra Ernst & Young 2013, side 5 – bilag 5

markedsvilkår, ikke alene vil kunne forrente renter og afdrag. Ligeledes konkluderer rapporten, at afhjælpning af likviditetsunderskuddet skal ske ved hjælp af en kassekredit på 75 mio. eller ved salg af arealer.

Bemærk at Frederikshavn Byråd altså beslutter at ændre havnens selskabsform fra aktieselskab til kommunal selvstyrehavn, fordi det viser sig at være usikkert, om man kan opnå privat finansiering med de konklusioner, som Ernst & Young påpeger i deres rapport.

Konklusionerne tager ikke højde for eventuelle forsinkelser, ekstraomkostninger eller yderligere investeringer.

Den 27. marts 2014 bekræfter Frederikshavn Kommune, at den vil tiltræde en kommunal garanti til finansiering af etape 1 gennem Kommunekredit. **Bemærk** at tiltrædelsen sker uden, at der er indgået aftaler med nye kunder. Bo Uggerhøj tiltræder som bestyrelsesformand i april. Arbejdet med at lave en forretningsplan på havnens 4 fokusområder iværksættes, således at nye kunder kan tiltrækkes.

I juni 2017 kan Frederikshavn underskrive den endelige aftale med MARS, som således bliver den første virksomhed, der kommer til ifm. havneudvidelsen.

For at kunne realisere potentialerne omkring bunkerterminal og pakhusforretning laves der en forretningsplan for etablering af etape 2.

Det er værd at bemærke, at der laves en risikoanalyse i forretningsplanen, som forklarer, at havnen ikke har indflydelse på den variable omsætning hos virksomhederne. Frederikshavn Havn kan skabe forudsætningerne, men kan ikke påvirke omsætningen hos nøglevirksomheder som Stena Line, Orskov Yard, MARS m.fl. Hvis virksomhederne prissætter deres kerneprodukter forkert, vil der ikke skabes den nødvendige omsætning. Kundernes prissætning er den primære faktor eksempelvis omkring antallet af trailere med Stena Line, antallet af skibe hos Orskov samt antallet af skibe og platforme til MARS. En af pointerne i dette er således, at forkert prissætning eller svigtende omsætning hos havnens kunder hurtigt kan udfordre havens likviditet.

Forretningsplan etape 2 godkendes af Frederikshavn Byråd i august 2017 uden, at der er skrevet kontrakter med nye kunder – udover MARS. Færdiggørelsen af havnen udskydes to år pga. etableringen af etape 2.

De følgende år går udbygningen af Frederikshavn Havn planmæssigt. Vi er nu fremme ved januar 2018, hvor afdrag på de første 600 mio. af havnens gæld påbegyndes. Der indgås lejeaftale med Stena Oil om etablering af en bunkerterminal med et budget på DKK 160 mio. Senere i 2018 indgås lejeaftale med Orskov Yard om etablering af nyt kajområde til ny flydedok.

Finansieringen af bunkerterminal og kaj anlæg bliver godkendt den 24. april 2019 af Frederikshavn Byråd. For såvel bunkerterminalen som for kaj anlægget (Orskov Yard) har Deloitte lavet beregninger på begge business cases for at sikre, at aftalerne indgås på markedsvilkår. Derudover er der lavet

følsomhedsanalyser på anlægssummen for projekterne. Det forlyder af godkendelsen fra Frederikshavn Byråd:

“Deloitte's konklusion er, at afkastet for investeringen ligger mellem 3,1% og 8,5%. Dette afkast ligger i det niveau, som Deloitte ser i forbindelse med infrastrukturprojekter.

Afkastet er beregnet med en forudsætning om egenkapital finansiering af anlægssummen.(...)

*Frederikshavn Havn har supplerende oplyst, at den anvendte betalingsmodel for olieterminalen overholder kravet om markedskonformitet, når den finansieres af terminalleje, areal leje og kaj leje – **og hvor terminallejen ikke kan finansiere anlægssummen af olieterminalen alene.** Frederikshavn Havn henviser til Deloitte, som siger, at ”det er almindelig markedspraksis, at alle omkostninger og indtægter vedrørende et givent projekt medtages i udregningen af afkastkravet.””⁹*

2020

Vi springer nu frem til foråret 2020, hvor Danmark og resten af verden rammes af Corona, som lukker grænserne. I løbet af fire dage reducerer Stena Line antallet af skibet på ruterne til Gøteborg og Oslo med 50%, ligesom Stena Line i marts lukker ruten Frederikshavn-Oslo. Dette og andre Corona-relaterede forhold fører til en kraftig reduktion af aktiviteterne på bl.a. færgefart, hvorfor havnens ledelse kontakter brancheorganisationen Danske Havne for at undersøge mulighederne for forskellige løsninger på evt. likviditetsmæssige udfordringer. Gennem Danske Havne undersøges bl.a. muligheden for afdragsfrihed hos Kommunekredit. Svaret fra Indenrigsministeriet er på dette tidspunkt, at det ville blive set på, såfremt det bliver nødvendigt.

I 2. kvartal indleder havnen desuden en dialog om styrkelse af kapitalberedskab med Frederikshavn Kommune, primært med økonomichef i Frederikshavn Kommune, John Christensen, og kommunaldirektør Mikael Jentsch.

I 2020 misser Frederikshavn Havn en låneramme på i alt kr. 52 mio. Pengene skulle have dækket projektomkostninger afholdt i årene 2018 og 2019. Ifølge reglerne skulle lånet have været optaget ved udgangen af 1. kvartal 2020 – en præmis som BDO havde kendskab til men ikke videreformidler til havnens økonomifunktion.¹⁰ Det skal vise sig, at denne fejl og de manglende millioner forfølger Frederikshavn Havn i årene der kommer.

2022

Hvis 2020 havde været udfordrende, bliver 2022 det i lige så høj grad. Den 18. januar 2022 godkendes budget 2022 med 10 års prognose. Havnens ledelse konstaterer dog, at de 52 mio., som man ikke kunne låne hos Indenrigsministeriet, indgår i likviditetsbudgettet for 2021 og derfor mangler i budget 2022. Med et Corona-efterslæb og nu en manko på 52 mio. tager daværende bestyrelsesformand Bo Uggerhøj derfor kontakt til borgmester Birgit S. Hansen og kommunaldirektør Thomas Eriksen i januar

⁹ Udvidelse af låneramme 20042019 – bilag 59

¹⁰ Mail fra Bo Uggerhøj til Thomas Eriksen 30. juni 2022 – bilag 6

måned 2022 med henblik på at finde løsninger på de likviditetsudfordringer, havnebestyrelsen frygter ligger forude.

Det er nok ikke helt forkert at sige, at bestyrelsesformand Bo Uggerhøjs kontakt til borgmester Birgit S. Hansen og kommunaldirektør Thomas Eriksen markerer startskuddet til en grundlæggende uenighed og meget lang kamp om havnens likviditetsudfordringer.

Efterfølgende sender kommunaldirektør Thomas Eriksen et notat den 31. januar 2022, hvori der udtrykkes stor bekymring for havnens likviditet og økonomiske fremtid. Kommunen citerer havnens midlertidige økonomichef, Michael Alnor, for at udtale, at Frederikshavn Havn i 2022 kan få problemer med at overholde sine gældsforpligtelser grundet likviditetsudfordringerne. Konkret konstateres det bl.a., at *”Der er behov for likviditet her og nu...”* og *”Havnen er i dag udfordret ift. have en tilstrækkelig stor indtjening til at kunne service sin nuværende gæld.”*¹¹

Det er lidt svært at dokumentere, da hverken punkt eller notat figurerer på nogen dagsorden, men på økonomiudvalgsmødet i marts 2022 ser udvalgets medlemmer tilsyneladende et udsnit eller et sammenskriv af notatet og orienteres om indholdet. Udvalgets medlemmer får ikke notatet med sig efter mødet, ligesom de instrueres om notatets fortrolighed. **Byrådet orienteres ikke om notatets indhold.**

I forbindelse med budgettet for 2022 godkender havnebestyrelsen i samarbejde med BDO og Nordea en række tiltag, som kan hjælpe likviditeten på kort sigt, og bestyrelse og ledelse på havnen lægger mange kræfter i at finde løsningsforslag til at overkomme likviditetsudfordringerne på længere sigt. I denne sammenhæng er det væsentligt at notere sig, at bekymringerne over likviditeten opstår, INDEN projektet omkring byggeriet / omkostningerne til etablering af olieterminalen overstiger selv de værste scenarier.

I referatet fra bestyrelsesmødet 7. april 2022 noteres det: *“FH har udarbejdet budget for 2022 og prognoser for de kommende 10 år. Prognoserne viser, at FH under de anlagte forudsætninger har en tilstrækkelig likviditet på kort sigt (2022-2024), men at kapitalberedskabet på mellemlangt sigt (fra 2025 og nogle år frem) ikke for nuværende er robust nok til at klare negative afvigelser i de forudsætninger om indtjening, afdrag og investeringer m.v, der ligger til grund for prognoserne.”*¹²

Byrådet får ikke disse oplysninger.

I mail til borgmester Birgit S. Hansen og kommunaldirektør Thomas Eriksen bekræfter bestyrelsesformand Bo Uggerhøj den 3. maj 2022, at *“likviditetssituationen kan på lang sigt blive udfordret grundet følgende hændelser – den manglende belåning på kr. 52 mio – Corona igen til efteråret – Bladts manglende færdiggørelse af olieterminalen”*¹³ **Byrådet får ikke disse oplysninger.**

¹¹ Notat Thomas Eriksen Frederikshavn Havns status ultimo januar 2022 – bilag 7

¹² Referat 12042022 bestyrelsesmøde, uddrag – bilag 8

¹³ Mail fra Bo til Birgit 03052022 likviditetsberedskab – bilag 9

14. juni 2022 sender havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen et notat til havnebestyrelsen og kommunens økonomichef med forklaring på havnens likviditetssituation i forbindelse med aflæggelse og godkendelse af 2021 regnskab. I notatet fremgår det, at *“Havnens likviditetsreserve er utilstrækkelig fra 2024, og havnens ledelse og bestyrelse arbejder sammen med havnens rådgivere (revisor BDO samt advokat DLA Piper) og Frederikshavn Kommunes økonomiafdeling på at finde løsninger, som kan forbedre likviditetssituationen.*” Endvidere fremhæver Mikkel Seedorff Sørensen i notatet, at *“Det var i beslutningsgrundlaget [økonomisk analyse fra Ernst & Young 2013] forventet, at der skulle stilles ekstra kreditfaciliteter til havnens rådighed fra 2022.”*¹⁴ **Byrådet ser aldrig dette notat.**

Som forberedelse til et møde den 29. juni 2022 sender havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen 19. juni 2022 mail til kommunaldirektør Thomas Eriksen indeholdende et notat fra Martin Juste, DLA Piper. Notatet (som udgør et løsningsforslag til forbedring af driftslikviditeten) beskrev *“hvorfors en kommunal selvstyrehavn kan komme i problemer, hvis der opstår likviditetsmæssige udfordringer, samt hvilke likviditetsforbedrende tiltag, der kan tages.”*¹⁵ **Først 15 måneder senere præsenteres byrådet for dette vigtige notat.**

I dag er dette notat vigtigt i sig selv, fordi det er et konkret løsningsforslag til, hvilke rammer en kommunal selvstyrehavn kan agere indenfor, og derudover er det særdeles vigtigt i den kontekst, at det hamrer en pæl igennem enhver tvivl om, at havnens bestyrelse allerede i 1. kvartal 2022 var bekymret for havnens likviditet og kommer med løsningsforslag.

Notatet nævner en række konkrete muligheder for at tilføre havnen likviditet – herunder:

- 1) Salg af arealer
- 2) Udvidelse af kassekredit
- 3) Tilførsel af kapital fra kommunen
- 4) Omdannelse til aktieselskab
- 5) Justering af havnens takster
- 6) Udnyttelse af kommunens andre lånerammer

Notatet beskriver ligeledes, hvilke af ovennævnte forslag, der kræver en dispensation eller godkendelse af relevante myndigheder. Løsningerne omkring salg af arealer og justering af havnens takster kan således igangsættes uden eksterne godkendelser og/eller dispensationer. De øvrige tiltag kræver dispensation eller tilladelse.

Den 30. juni 2022 følger bestyrelsesformand Bo Uggerhøj op på mødet med et referat som sendes til kommunaldirektør Thomas Eriksen og havnebestyrelsen, hvori netop havnens likviditetsudfordringer understreges. Likviditetsudfordringen sættes også i en historisk kontekst, og det forklares – skulle nogen have glemt det – at udfordringerne ifm. havnens udvidelse har været kendt siden 2013.

¹⁴ Notat Frederikshavn havn likviditet 13. juni 2022 – bilag 10. Ifølge notatet konkluderer BDO i øvrigt, at *“...prognosen bygger på et meget solidt materiale og virker realistisk i forhold til de indgåede aftaler med såvel nye som eksisterende kunder.”*

¹⁵ Notat DLA Piper 10. juni 2022 – bilag 11

Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj understreger også, at *“det haster med svar fra vores ejer/kommune på ovennævnte eventuelle likviditetsmæssige problemer på kort eller mellemlangt sigt på havnen... Vi kan kun løse det med ejerens hjælp = dig/kommunen/byrådet”*¹⁶ Havnebestyrelsens bekymring og klare opfordring til at udvise rettidig omhu er altså ikke til at tage fejl af. **Hverken referat, bekymring eller opfordring præsenteres for medlemmerne af byrådet.**

Kontakten mellem parterne opretholdes i tiden efter mødet med fokus på likviditet. Den 4. juli 2022 sender borgmester Birgit S. Hansen bl.a. en mail til bestyrelsesformand Bo Uggerhøj, hvor hun konkluderer, at aftalen er, at havnen kan indsende ansøgning om de 52 mio. som ikke kunne belånes historisk, og samtidig har borgmesteren bedt kommunaldirektøren udfærdige et notat om selvstyrehavns muligheder, gerne i samarbejde med andre selvstyrehavne og Danske Havne.¹⁷ Al kommunikation til Indenrigsministeriet omkring dispensationen sker gennem Frederikshavn Kommune.

Lige så vigtigt er det dog, at borgmester Birgit S. Hansen forsikrer om, at hun er optaget af at gøre alt for at navigere havnen igennem gode som dårlige tider med hende som kommunens repræsentant og *“hvis behov forlagt byrådet som ejere”*. Borgmester Birgit S. Hansen viser tilsyneladende her, at hun er bevidst om byrådet som ejer, men også at hun og kommunaldirektør Thomas Eriksen påtager sig ansvaret, når byrådet ikke inddrages. **Byrådet orienteres ikke herom.**

Den 8. juli 2022 sender bestyrelsesformand Bo Uggerhøj mail til borgmester Birgit S. Hansen vedr. Esbjerg Havn, idet bestyrelsesformand Bo Uggerhøj har truffet ledelsen og Esbjergs borgmester ved et arrangement i Esbjerg. Esbjerg Havn oplyser bestyrelsesformand Bo Uggerhøj om, at man har en kassekredit på 1,2 mia., og bestyrelsesformand Bo Uggerhøj gør desuden borgmester Birgit S. Hansen opmærksom på, at Esbjerg fortolker lovgivningen anderledes end Frederikshavn Kommune og foreslår, at man mødes med Esbjerg hurtigst muligt. Borgmester Birgit S. Hansen reagerer positivt og gør opmærksom på, at hun kender Esbjergs borgmester vældig godt.¹⁸ Det kan ikke i materialet konstateres, om borgmester Birgit S. Hansen eller andre fra Frederikshavn Kommune kontakter repræsentanter fra Esbjerg Havn. **Byrådet orienteres heller ikke herom.**

Den 26. august 2022 skriver havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen til borgmestersekretær Lene Axelsen: *“Hej Lene. Vi har følgende punkter til dagsordenen(...) Udover de nævnte punkter, har Nordea på baggrund af diskussionerne omkring likviditetsberedskab i 1. halvår 2022 spurgt om følgende:*

- *Hvilke muligheder har Frederikshavn Havn for at skaffe yderligere likviditet – og hvad er tidsplanen*
- *Hvordan stiller Frederikshavn Kommune sig til likviditetsudfordringen og hvilke muligheder har Frederikshavn Kommune for at hjælpe – tidshorisont”*¹⁹

¹⁶ Mail fra Bo Uggerhøj til Thomas Eriksen 30. juni 2022 – bilag 6

¹⁷ Mail fra Birgit Hansen til Bo Uggerhøj (cc Thomas Eriksen) den 4. juli 2022 kl. 22.24 – bilag 13

¹⁸ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen 8. juli 2022 – bilag 14

¹⁹ Mail fra Mikkel Seedorff til Lene Axelsen 26. August 2022 – bilag 15

I september 2022 fremsendes dispensationsansøgning til Indenrigsministeriet.²⁰ Kommunaldirektør Thomas Eriksen ønsker ikke at lave ansøgningen til et lukket punkt på dagsorden, hvilket får Kanal Frederikshavn til at lave en artikel omhandlende ansøgningen om dispensation. Artiklen bringes på Kanal Frederikshavn den 8. september 2022 og er en gengivelse af ansøgningen. Dermed får offentligheden for første gang information om en potentiel likviditetsmangel. Det kritiseres af flere kunder – i særdeleshed XX, som er bekymret over, at pressen får indsigt i forholdene omkring olieterminalen – herunder voldgiftssagen med Bladt.

Den 25. oktober 2022 informerer havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen bestyrelsen om, at man er nået til enighed med 3 kunder (navnene er udeladt af hensyn til fortrolighed) omkring salg af arealer til en samlet værdi af 82 mio.²¹ Som optakt til møde den 2. november 2022 kan bestyrelsesformand Bo Uggerhøj derfor i mail til borgmester Birgit S. Hansen den 31. oktober oplyse, at det nu ser ud til, at det vil lykkes at skaffe likviditet ved frasalg af visse havnearealer.²²

Den 1. november 2022²³ følger havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen op på beskeden og informerer borgmester Birgit S. Hansen om, at en enig havnebestyrelse har godkendt frasalg af havnearealer. Salget vil udgøre en varig løsning på de daværende kendte likviditetsudfordringer. I endnu en mail fra samme dag henvises til, at Nordea vil have kommunal garanti på finansieringen indtil likviditetssituationen er afklaret:

“Hej Bo,

*Birgit og Thomas har fået beskeden om Nordeas ønsker om udmelding fra kommunen på, hvad de kan gøre for at hjælpe likviditetsmæssigt. Det er på baggrund af det manglende svar, at Nordea nu vil have en kommunal lånegaranti.”²⁴ **Byrådet orienteres ikke herom.***

Som opfølgning på møde den 2. november 2022 sender havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen den 3. november 2022 en mail, hvori det understreges, at “For at undgå Frederikshavn Havn ikke vil være i stand til at betale sine kreditorer, har bestyrelsen siden januar 2022 (med rettidig omhu) arbejdet intensivt på at finde løsninger...”²⁵ **Byrådet orienteres ikke om hverken møde eller mailkorrespondance.**

En allerede verserende sag hos Ankestyrelsen (journalnummer 24-55472) omhandler borgmesterens egenhændige afvisning af salg af havnearealer uden orientering af byrådet i perioden november 2022 til januar 2023. Og dette på trods af, at borgmesteren den 15. november 2022 orienterer bestyrelsesformand Bo Uggerhøj om, at behandlingen af arealsalget skal igennem økonomiudvalg og derefter byråd.²⁶ **Byrådet orienteres ikke herom.** Vi har vedlagt vores kommentarer til den af byrådet vedtagne udtalelse til Det Kommunale Tilsyn den 1. september 2024.²⁷

²⁰ Jf. den i 2020 missede låneramme på kr. 52 mio.

²¹ Mail fra Mikkel Seedorff til havnebestyrelsen 25. oktober 2022 – bilag 16

²² Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen 31. oktober 2022 kl. 11.50 - bilag 17

²³ Mail fra Mikkel Seedorff til Birgit Hansen 1. november 2022 kl. 13.30 - bilag 18

²⁴ Mail fra Mikkel Seedorff til Bo Uggerhøj 2. november 2022 – bilag 15

²⁵ Mail fra Mikkel Seedorff den 3. november 2022 – bilag 19

²⁶ Mail fra Birgit Hansen til Bo Uggerhøj 15. november 2022 – bilag 20

²⁷ Kommentar til tilsynet 01092024 – bilag 60

Den 7. november 2022 har borgmester Birgit S. Hansen og bestyrelsesformand Bo Uggerhøj møde, hvor de “*gennemgik de 6 muligheder for frembringelse af likviditet på havnen*” som oplistet i DLA Pipers notat fra juni samme år. Det blev besluttet, “*at kommunen skulle undersøge muligheden for at købe og sælge tilbage på et senere tidspunkt - altså arealet som der er køber til på 82 mio.*”²⁸ **Byrådet orienteres ikke herom.** Køb-salg-modellen blev aldrig til noget.

Den 10. november 2022 sender kommunaldirektør Thomas Eriksen mail, hvori han specifikt nævner, at man skal “*se på forskellige forslag, tilgange, kommunale købes muligheder mv til imødekommelse af likviditetsudfordringerne mv.*”²⁹ Kommunaldirektøren er også dybt involveret i havnens udfordringer, men man kan spørge om dette adskiller kommunens og havnens administration, jf. Havneloven...

Borgmester Birgit S. Hansen, kommunaldirektør Thomas Eriksen, bestyrelsesformand Bo Uggerhøj og havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen har den 11. november 2022³⁰ et Teamsmøde, hvor de 6 forslag fra notat fra DLA Piper gennemgås.

Kommunaldirektør Thomas Eriksen siger på mødet, at der er den mulighed at lave havnen om til en kommunal havn, for så kan kommunen gøre, som man vil, også med penge. Både Kommunaldirektør Thomas Eriksen og Borgmester Birgit S. Hansen siger, at det ikke er et realistisk scenarie, for så vil der (iflg Thomas) være en masse aktiviteter, som man ikke kan lave fremadrettet. Hvorfor emnet bringes op af kommunaldirektør Thomas Eriksen, er uvist.

Kommunaldirektør Thomas Eriksen bekræfter på mødet, at han har været i kontakt med Transportministeriet (der nævnes en navngiven medarbejder) om muligheden for, at kommunen søger om en specieltilladelse til at tilføre havnen kapital. Den navngivne medarbejder oplyste, at den har man aldrig prøvet før, men at det er en mulighed i henhold til lovgivningen. Thomas Eriksen bekræfter med henvisning til sine samtaler med Transportministeriet, at tilførsel af kapital er en mulighed, som jf. dialogen med ministeriet vil kræve en ansøgning.

Borgmester Birgit S. Hansen spørger i denne sammenhæng, hvor kapitalen skal komme fra, og Thomas Eriksen bekræfter, at det er kommunekassen.

Efterfølgende bekræfter kommunaldirektør Thomas Eriksen på mødet, at det er en mulighed at få udvidet kassekreditte.

Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj fastholder på mødet den 11. november 2022, at havnebestyrelsen ønsker en væsentlig bedre likviditet via salg af arealer, og afviser borgmester Birgit S. Hansens forslag om blot at have et minimum i likviditetsberedskab. Det tydeliggøres, at andre muligheder er undersøgt, og der findes ikke en plan B angående likviditetssituationen. Det er forsat havnebestyrelsens ønske at

²⁸ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen, Thomas Eriksen og Mikkel Seedorff den 8. november 2022 – bilag 21

²⁹ Mail fra Thomas Eriksen til Bo Uggerhøj, Birgit Hansen, Mikkel Seedorff den 10. november 2022 – bilag 21

³⁰ Noter fra møde 11112022 - bilag 45

få kr. 50-60 mio. tilført i likviditet via arealsalg, men det afvises flere gange af borgmester Birgit S. Hansen i november og december måned (jf. journalnummer 24-55472).

Den 15. november 2022 orienterer borgmester Birgit S. Hansen som tidligere nævnt bestyrelsesformand Bo Uggerhøj om, at behandlingen af arealsalget skal igennem økonomiudvalg og derefter byråd.³¹ Allerede to dage senere i en mailkorrespondance med bestyrelsesformand Bo Uggerhøj siger borgmester Birgit S. Hansen dog nej til arealsalg.

På et lukket punkt på byrådsmødet den 23. november 2022 godkender byrådet havnens "*Ansøgning om kommunegaranti for lånerammen for 2022*". Borgmester Birgit S. Hansen oplyser i sin mailkorrespondance med bestyrelsesformand Bo Uggerhøj, at byrådet i den forbindelse informeres om "*økonomi, driftsresultater, 10 års prognose, og at der kan opstå likviditetsudfordringer*."³²

Punktet behandles som konkret låneansøgning til færdiggørelse af olieterminalen og til finansiering af havnens investeringer. Man kan bestemt diskutere, hvorvidt byrådet sidder tilbage med en klar forståelse for havneledelsens generelle bekymring for havnens likviditet (herunder salg af havnearealer), jf. ovenstående.

Byrådet blev imidlertid på mødet orienteret om, at grundet den seneste udvikling på Frederikshavn Havn, så udbad Nordea sig kommunal garanti for lånene indtil usikkerhederne var afklaret og indtil resultaterne af et fuldt driftsår var kendt efter opstart af driften på bunkerterminalen.

Den 7. december 2022 sender bestyrelsesformand Bo Uggerhøj mail, der understreger likviditetsproblemet. Han skriver bl.a. "*Nordea ser et frasalgt af silogrund og Dokøen som en væsentlig styrkelse, som kan fjerne bankens midlertidige ønske om en kommunal lånegaranti på fremtidig finansiering*" bestyrelsesformand Bo Uggerhøj understreger også her den væsentlige pointe, at "*Havnens 10 års prognose... ser fornuftig ud, men er blot en prognose*"³³ og at omsætningen er afhængig af omsætningen hos havnens kunder. Konklusionen fra bestyrelsesformand Bo Uggerhøj er altså, at man skal udvise rettidig omhu og styrke havnens likviditet hurtigst muligt.

Af mailkorrespondancen den 5.-8. december 2022³⁴ fremgår det, at:

- 1) Havnens bestyrelse ønsker en plan B, såfremt dispensationsansøgningen fra september 2022 afvises i Indenrigsministeriet. Plan B er, at man holder køberne af arealerne hen til 1. kvartal 2023, hvor der forventes svar fra Indenrigsministeriet.
- 2) Borgmester Birgit S. Hansen meddeler, at det vil kræve en ny ejerrunde, hvis salget skal genoptages i foråret 2023.
- 3) Borgmester Birgit S. Hansen skriver i sin mail (ref. af møde 1. december 2022) "*Situationen afventes – der gøres ikke yderligere på nuværende tidspunkt. Der er først behov for likviditet i 2025...*"

³¹ Se bilag 20

³² Mail fra Birgit Hansen til Bo Uggerhøj m.fl. den 5. december 2022 – bilag 23

³³ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen den 7. december 2022 - bilag 24

³⁴ Bilag 24 og 25

Byrådet orienteres ikke herom.

Den 13. december skriver borgmester Birgit S. Hansen til havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen og bestyrelsesformand Bo Uggerhøj cc. Kommunaldirektør Thomas Eriksen, at *“Det er kommunens tilgang, at der ikke skal ske frasalg af havnearealer til eksterne parter til styrkelse af likviditetsberedskabet. Prognoserne og forventningerne fra havnen viser et overtræk i 2025/2026 på likviditeten i størrelsesordenen 4 mio. kr. efter anvendelse af kassekreditten. Der kan ske ændringer i den mellemliggende periode, hvilket på det tidspunkt kan fordrer nye drøftelser. Så svaret til X og X er: Det er kommunens tilgang, at der ikke skal ske frasalg af havnearealer til eksterne parter.”*

Borgmester Birgit S. Hansen instruerer herefter havnebestyrelsen med følgende bemærkning: *“Og mellem os: så arbejder I/vi med 1, 2 og 3”*³⁵ 1, 2 og 3 henviser i denne forbindelse til 1) afvente, 2) dispensation for optagelse af lån og 3) Ansøge om dispensation for overtræk af kassekreditten.

Byrådet orienteres ikke herom.

Den 15. december 2022 sender kommunaldirektør Thomas Eriksen notatet *“Bestyrelsesansvar og forsikring...”* Heri slås det fast, at det er *“...havnebestyrelsens naturlige ansvar at udvise rettidig omhu i forhold til at orientere kommunalbestyrelsen om potentielle udfordringer”* og *“Omvendt har kommunalbestyrelsen en forpligtelse til at reagere på orienteringer fra Havnebestyrelsen, og at efterstræbe at de påtalte forhold behandles og dermed ikke ender med at blive skadelige for selvstyrehaven. Derfor har kommunalbestyrelsen det overordnede ansvar for selvstyrehaven”*.

Byrådet orienteres ikke om notatet.

Notatet er udarbejdet af kommunaldirektør Thomas Eriksen, og han sætter dermed selv fingeren på det stærkt kritisable i, at byrådet ikke får de oplysninger, medlemmerne har krav på, som vi her gentagne gange har dokumenteret. Spørgsmålet er så, om det også er kommunaldirektøren og borgmesteren, der står tilbage med ansvaret, når informationerne strander på kommunaldirektørens eller borgmesterens bord.

Den 21. december 2022 fremsender borgmester Birgit S. Hansen mail til Frederikshavn Havns bestyrelse, og indkalder til et møde med havnens nye revisor Deloitte. Borgmester Birgit S. Hansen skriver i mailen, at alle har behov for få en status på rigets tilstand, og hvordan havnens likviditetssituation løses, *”når det ikke kan ske via salg som meddelt”*.³⁶

Som svar på borgmester Birgit S. Hansens mail sender bestyrelsesformand Bo Uggerhøj den 21. december 2022 sin opsigelse som formand for havnens bestyrelse til borgmester Birgit S. Hansen.³⁷ Mailen er adresseret til Birgit/ejer/byråd – **men byrådet orienteres ikke**.³⁸ Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj lægger ikke skjul på, at opsigelsen skyldes manglende handling i forhold til havnens likviditetsudfordringer.

³⁵ Mail fra Birgit Hansen til Bo Uggerhøj og Mikkel Seedorff (cc Thomas Eriksen) den 13. december 2022 – bilag 26

³⁶ Mail fra Birgit til Bo den 21. december 2022 kl. 15.27 – bilag 27

³⁷ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen den 21. december 2022 kl. 23.50 – bilag 27

³⁸ Den manglende orientering er også en del af sagen hos Ankestyrelsen journalnummer 24-55472.

Der afholdes bestyrelsesmøde i havnen den 30. december 2022. Den nu tidligere formand Bo Uggerhøj sender i en mail sine rettelser til referatet: *“BU [Bo Uggerhøj] orienterede om baggrunden for at udtræde som formand for bestyrelsen. BU orienterede om baggrunden for at udtræde som formand for bestyrelsen. BU bemærkede, at bestyrelsens ansvar relaterer sig til Havneloven lov nr 457 af 23 Maj, 2012, og at **situationen omkring FH's [Frederikshavn Havns] likviditet skal tages meget alvorligt**, da det er bestyrelsen, der er ansvarlig for havnens drift og likviditet jævnfør Havneloven. BU har påtalt over for Borgmesteren og kommunaldirektøren, at **det er Byrådet som overtager ansvaret for FH's likviditetssituation, når Byrådet vælger at afvise Havnebestyrelsens salgsplaner for en styrkelse af kapitalberedskabet/likviditeten**. BU påpegede, at Havnebestyrelsen skal være OBS på, at de sidder med det fulde ansvar, hvis de accepterer Borgmesterens/Byrådets svar i denne sag... BU berettede om diverse møder og drøftelser løbende gennem året (specielt i efteråret 2022) med borgmesteren og kommunaldirektøren, der ikke ser samme behov for en styrkelse af FH's likviditet på nuværende tidspunkt (med henvisning til 10-årsprognosen der viser en manglende likviditet på 4 mio. kr. i 2026). **BU pointerede at kr. 4 mio. i likviditet er alt for lidt og skal min. op på kr. 40—50 mio. set i lyset af Havnens nuværende forretningsomfang**, samt at det er yderst vigtigt, at FH får et solidt kapitalberedskab på plads omgående, hvis der skulle opstå uforudsete udfordringer fx samfundskriser (krig, Corona, recession m.v)... BU udtrykte, at han har valgt at stoppe som formand, da Borgmesteren/Byrådet ikke kan/vil forstå det manglende kapitalberedskab på Havnen og **derfor leger med FH's likviditetssituation på sigt.**”³⁹*

Med den viden, vi har i dag, kan man hævde, at Bo Uggerhøj langt hen ad vejen forudser havnens skæbne. Det er interessant, men det er mindst lige så interessant, at Bo Uggerhøj ikke lægger skjul på, hvem han – på grund af manglende handlinger – nu mener sidder med ansvaret. Det gør byrådet. Her bør man vel overveje, hvorvidt byrådet kan have ansvar for situationen på Frederikshavn Havn, når informationer om denne situation aldrig når byrådsmedlemmerne. Kun de to byrådsmedlemmer med plads i havnens bestyrelse, borgmester Birgit Hansen og kommunaldirektør Thomas Eriksen har de fornødne oplysninger til at handle på havnens situation.

2023

På et møde den 6. januar 2023 med Borgmester Birgit Hansen indgår Bo Uggerhøj så en aftale om at genindtræde som bestyrelsesformand. Bo Uggerhøjs genindtræden sker kun under forudsætning af, og på baggrund af en nedskreven aftale om *“en fælles forståelse af det fremtidige arbejde, samt konkrete aftaler omkring kapital og likviditetssituationen m.v.”*⁴⁰ Af uforklarlige grunde deltog også to medlemmer af havnebestyrelsen, nemlig June Menne og John Lamp Henriksen i dette møde, samt kommunaldirektør Thomas Eriksen og økonomidirektør Karsten Jørgensen.

Den indgåede aftale bekræfter bl.a., at borgmesteren ikke ønsker frasalg af arealer på havnen, *“men at der i stedet skal findes andre løsninger på likviditet og kapitalberedskabet”* **Der blev vedtaget en af “Byrådet/Birgit Hansen” ønsket plan på mødet (“formelt vedtaget”) kapitalberedskabsplan, og**

³⁹ Mail fra Bo Uggerhøj til Maria Dyhrman Hyttel, Mikkel Seedorff Sørensen 3. januar 2023 – bilag 28

⁴⁰ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen 13. januar 2023 kl. 09.33 - bilag 29

det bekræftes, at “det selvfølgelig er en fælles opgave at løse de eventuelle fremtidige kapital/likviditetsudfordringer og at ejeren selvfølgelig står 100% bag ovennævnte proces og kapitalløsninger til enhver tid”⁴¹

Borgmesteren tager altså byrådsansvaret på sig og garanterer samtidig at tage et medansvar for fremtidige kapital/likviditets udfordringer. **Byrådet orienteres ikke herom.** Vi vil umiddelbart tro, at disse handlinger fra borgmesteren er ansvarspådragende.

Fra februar til juni 2023 ser der ud til at være en form for konflikt mellem borgmester og kommunaldirektør på den ene side og havnens bestyrelse understøttet af Danske Havnes advokat Frans Bennetsen på den anden. Der bliver fremvist flere notater om referenceforhold mellem bestyrelsen og byrådet, ejerstrategi og generel forståelse af havneloven. Eksempelvis stiller bestyrelsesformand Bo Uggerhøj hhv. 29. og 31. marts samt 4. april⁴² spørgsmålstegn ved kommunaldirektørens forståelse af compliance i forhold til havneloven og refererer til den aftalte plan på mødet med borgmester Birgit S. Hansen den 6. januar 2023. Bo Uggerhøj foreslår (jf. bestyrelsens ønske) et fælles møde med Danske Havnes advokat og kommunens rådgiver for at få en fælles forståelse af situationen. **Denne invitation imødekommes ikke og Byrådet orienteres ikke.**

Det ser i korrespondancen generelt ud til, at fokus flyttes fra løsningen af havnens likviditetssituation til en diskussion om fordelingen af kompetencer og beslutningsdygtighed imellem havnens bestyrelse, kommunens administration og byråd.

Det er sandsynligvis i dette lys, at Frederikshavn Kommunes økonomichef Karsten Jørgensen den 19. januar 2023 henvender sig til Danske Havne for at spørge om kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer har tavshedspligt ift. borgmester og kommunaldirektør.⁴³ En tavshedspligt, viser det sig, som medlemmer af havnens bestyrelse har vanskeligt ved at overholde... Vi har svært ved at forestille os, hvorfor økonomichef Karsten Jørgensen har brug for at vide noget om bestyrelsesmedlemmernes tavshedspligt, men det kunne man jo spørge ham om. **Byrådet orienteres ikke** om økonomichef Karsten Jørgensens henvendelse og derfor heller ikke om formålet med henvendelsen.

Byrådet orienteres heller ikke om det konkrete i uenigheden mellem kommunaldirektøren og formanden for havnens bestyrelse, før der fremlægges forslag til ny ejerstrategi. Det kommer på dagsordenen i byrådet den 3. maj 2023. Forslaget om en ny ejerstrategi ville givetvis have stået i et noget andet lys, og styrket byrådets mulighed for at forstå sagens rette sammenhæng, hvis byrådet havde haft kendskab til forhistorien, herunder årsagen til formandens afgang i december 2022, formandens genindtræden januar 2023 samt den indgåede aftale i denne forbindelse, uenigheden mellem kommunaldirektøren og formanden for havnens bestyrelse mv.

⁴¹ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen 13. januar 2023 kl. 09.33 - bilag 29

⁴² Bilag 30-32

⁴³ Mere herom i det senere afsnit om fortrolighed

Vi kan i øvrigt forstå, at medlem af Økonomiudvalget, medlem af havnens bestyrelse og byrådsmedlem John Lamp Henriksen (sammen med bl.a. kommunaldirektør Thomas Eriksen) er med til at skrive det nye forslag til ejerstrategi. Det forekommer at være en besynderlig sammenblanding af roller og ansvar i lyset af havneloven.

20. januar 2023 bliver budget 2023 godkendt. Heri bliver det forudsat, at byggekreditten på olieterminalen først konverteres til langfristet gæld, efter at voldgiftssagen er afsluttet – forventeligt ultimo 2026. Dette er en væsentlig forudsætning i likviditetsforecasten for årene 2023-2026. Nordea godkender udskydelsen, da de finder det fornuftigt at afvente en endelig opgørelse på byggesummen.

Bestyrelsen godkender budget 2023, som samme dag sendes til Frederikshavn Kommune og havnens revisor Deloitte.

Den 19. juni 2023 sender bestyrelsesformand Bo Uggerhøj "Notat vedr. Likviditetssituation i Frederikshavn Havn..." i mail til borgmesteren og kommunaldirektøren og stilet til Økonomiudvalget og byrådet.⁴⁴ Bestyrelsen beder her om at få et kapitalberedskab stillet til rådighed på minimum 50 mio. kr.

I mailen skriver bestyrelsesformand Bo Uggerhøj bl.a. "*Thomas og jeg aftalte på telefon at bestyrelsen på Havnen skulle fremsende et notat omkring forslag til løsning af kapitalberedskabet på Havnen, efter afslaget vedr. lånet på de kr. 52 mio. Vedhæftede notat skulle gerne give et fuldt indblik i situationen, men hvis der er spørgsmål, er vi selvfølgelig klar til det. Vi ser frem til at høre fra Økonomiudvalget/Byrådet.*"

Som Bo Uggerhøj skriver i sin mail, så var det hensigten, at notatet, som er adresseret til **byrådet**, skulle *give et fuldt indblik i situationen*, men **notatet udleveres ikke til byrådet**.

Notatet viser desuden, at likviditeten er påvirket negativt af:

- 1) Afdrag på gæld på havneudvidelsen 2018, 2019, 2020 og 2021 på 165 mio.
- 2) Mistet omsætning på færger i 2020 og 2021 17 mio.
- 3) Forsinkelse på omsætning på bunkerterminalen 45 mio.
- 4) Forsinkelse på MARS grundet fugtigt baglandsareal 12 mio.

Derudover havde havnen, som tidligere nævnt, i 2020 mistet muligheden for at lånoptage anlægsinvesteringer på i alt 52 mio., som blev brugt til køb af gangbrosystemet fra Stena Line, ombygning af havnekontor samt køb af bygninger på Sandholm.

Notatet fra DLA Piper fra juni 2022 bliver vedlagt som en del af notat om kapitalberedskab, hvor de nævnte værktøjer omkring kapitalfremskaffelse nævnes. **Notatet udleveres altså 15 måneder efter, at havnen har udleveret det til byrådet via kommunens administration.**

⁴⁴ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen 19062023 – bilag 57

Endvidere var vedlagt oversigt over de arealer, som Frederikshavn Havn i efteråret forhandlede med 3 kunder om. Salgspris DKK 82 mio.

Notatet indeholder ligeledes et forslag om, at man i samarbejde med kommunen skal tage kontakt til Indenrigsministeriet for at undersøge mulighederne for at opnå afdragsfrihed og/eller forlængelse af lånene hos Kommunekredit eller Nordea – forhold som Hanstholm Havn har opnået i foråret 2023. Vores oplysninger tyder på, at disse forslag er baggrunden for Frederikshavn Kommunes henvendelse til Indenrigsministeriet i august 2024, hvor der stilles de samme forslag, som bestyrelsen allerede i juni 2023 lagde frem.

Byrådet modtager dette notat i forbindelse med kommunalbestyrelsesmøde den 20. september (**altså 3 måneder senere**) og nu i en redigeret udgave sendt fra bestyrelsesformand Bo Uggerhøj til borgmester Birgit S. Hansen den 14. august 2023.

Dette er i sig selv bemærkelsesværdigt, men to andre forhold påkalder sig også opmærksomhed:

- A) I “Notat vedr. Likviditetssituation i Frederikshavn Havn...” er datoen uden begrundelse fjernet i den udgave, byrådet præsenteres for.
- B) “Notat vedr. Likviditetssituation i Frederikshavn Havn...” er som nævnt redigeret. Byrådet oplyses ikke om, hvilke ændringer der er foretaget, hvorfor eller hvem der har bedt om at få foretaget ændringerne.

Den 14. august 2023 holder bestyrelsesformand Bo Uggerhøj og borgmesteren møde, og på dette møde samt i flere mails i perioden august-september diskuteres forskellige tiltag vedr. kapitalberedskab. Som opfølgning på samtaler fra juli 2022 aftales det i denne sammenhæng, at borgmesteren skal tale med sin kollega i Esbjerg, at borgmesteren tager kapitalberedskab og salg af arealer op på økonomiudvalgsmødet den 8. september 2023, og borgmesteren afviser at gøre mere i forhold til at søge indenrigsministeriet om øget kassekredit.⁴⁵ **Byrådet orienteres ikke herom.**

Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj fremsender den 16. august 2023 ansøgning om udvidelse af låneramme på DKK 85 mio. på bunkerterminalen. Der ønskes en kommunal lånegaranti for den udvidede låneramme på 410 mio. Det fremgår af ansøgningen:

Samlet set estimeres meromkostninger til færdiggørelsen af bunkerterminalen at udgøre dkk 185 mio., hvoraf de dkk 100 mio. blev bevilliget i juni/oktober 2022. Derfor ønsker Frederikshavn Havns bestyrelse at opnå Frederikshavn Byråds godkendelse til at udvide den eksisterende låneramme fra 325 mio. til 410 mio. – en forhøjelse på dkk 85 mio. Den udvidede låneramme forventes optaget hos Nordea, som dertil kræver en kommunal lånegaranti.⁴⁶

⁴⁵ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen 14. august 2023 - bilag 33

⁴⁶ Ansøgning om finansiering Olieterminal 16. august 2023 – bilag 34

Havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen fremsender 31. august 2023 notat til Frederikshavn Kommune (økonomichef Karsten Jørgensen og kommunaldirektør Thomas Eriksen) cc. Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj. Notatet indeholder svar på spørgsmål fra kommunen i forbindelse med udvidelse af lånerammen på 85 mio. til olieterminalen inkl. en beskrivelse af, hvordan projektstyringen foregår. Havnen fremsender i samme mail en simuleringsmodel af økonomien omkring olieterminalen, og tilbyder kommunens økonomiafdeling at gennemgå simuleringen, for at vise betydningen af de eskalerende ekstraomkostninger på olieterminalen, konsekvenserne af opsigelsen af entreprenørkontrakten med Bladt Industries og de kontraktuelle forhold med Stena Oil.⁴⁷ Frederikshavn Kommune kommenterer ikke yderligere på simuleringsmodellen og har ikke en opfølgning med havnens ledelse. **Byrådet orienteres ikke om simuleringsmodellen, projektstyring samt de mange svar i dokumentet angående olieterminalens udfordringer.**

Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj skriver den 1. september 2023 til borgmester Birgit S. Hansen i en mail, at han kan forstå, at hun ønsker at udskyde behandlingen af bestyrelsens anmodning om kapitalberedskab til senere på efteråret. Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj accepterer dette under forudsætning af, at **Byrådet / Kommunen reagerer med få dages varsel**, hvis der bliver behov for det rent likviditetsmæssigt. Bestyrelsesformanden ser i øvrigt ikke andre muligheder end salg af havnearealer eller en forhøjelse af kassekreditten. Begrundelsen for kapitalberedskabet er at være polstret mod udsving i havnens drift.⁴⁸

Borgmester Birgit S. Hansen tager ansvaret for det videre forløb i mailsvar til bestyrelsesformand Bo Uggerhøj **“Der bliver ikke gjort mere fra os til ministeriet på den del nu, da det skal komme fra os, hvis... Og det er jo i forlængelse af det, vi talte om – nemlig ikke at udstille havnen”**⁴⁹

Det skal nævnes, at borgmesteren også understreger, at yderligere kontakt til Indenrigsministeriet om kassekredit skal komme fra hende (“os”). Havnebestyrelsen kan dermed ikke foretage sig yderligere i den sag, da borgmesteren ikke vil **“udstille havnen”**. Igen tager borgmesteren personligt ansvar i forhold til havnens kapital/likviditets udfordringer. **Byrådet orienteres ikke herom.**

Frustrationerne hos bestyrelsesformand Bo Uggerhøj er tydelige. I en mailkorrespondance med bestyrelsesmedlem John Lamp Henriksen skriver Bo Uggerhøj således:

“Jeg argumenterer for, at det er problematisk (at borgmester Birgit Hansen har udskudt behandlingen af kapitalberedskabsdokumenter) da det nu har taget 18 måneder at drøfte dette emne og Havnen kan kun løse det med hjælp/godkendelse fra byrådet - og det er ikke sket”⁵⁰ Vi kan ikke i materialet se, at John Lamp Henriksen foretager sig yderligere...

Efter behandlingen i økonomiudvalget primo september afholdes et bestyrelsesmøde den 10. september 2023, da bestyrelsen ikke kan få bekræftelse fra økonomiudvalgsmødet om, hvorvidt man vil anbefale bestyrelsens ønske om udvidelse af lånerammen til byrådet. På mødet den 10. september

⁴⁷ Mail fra Mikkel Seedorff til Karsten Jørgensen den 31. august 2023 – bilag 34

⁴⁸ Mail fra Bo Uggerhøj til Birgit Hansen den 1. september 2023 – bilag 35

⁴⁹ Mail fra Birgit Hansen til Bo Uggerhøj den 1. september 2023 – bilag 36

⁵⁰ Mail fra Bo Uggerhøj til John Lamp Henriksen 3. september 2023 – bilag 37

2023 diskuterer bestyrelsen, om man kan fortsætte arbejdet på bunkerterminalen fra mandag den 11. september 2023, selvom den fortsatte finansiering ikke er afklaret, og før det er besluttet, om Frederikshavn Byråd vil godkende den yderligere udvidelse af byggekreditten. Efter rådgivning fra havnens advokat Martin Juste, DLA Piper, blev det konkluderet, at bestyrelsen kunne fortsætte arbejdet, da havnen på andre måder kunne skaffe den likviditet, der var nødvendig til betaling af underleverandørerne i perioden fra den 11. september frem til en beslutning på byrådsmødet den 20. september 2023. På mødet gjorde havnedirektør Mikkel Seedorff opmærksom på, at organisationen var under voldsomt pres på grund af manglende kapitalberedskab, og at der var behov for øjeblikkelig handling. Bestyrelsen bekræftede på mødet, at de ville gøre alt for at skaffe det nødvendige beredskab, og at organisationen har bestyrelsens fulde opbakning.⁵¹

Bestyrelsesformand Bo Uggerhøj går af som bestyrelsesformand 19. september 2023, og Lars Karlsson går af som næstformand for bestyrelsen dagen efter den 20 september 2023. Samme dag - altså 20. september 2023 – stemmer byrådet “ja” til DKK 85 mio. i øget låneramme til olieterminalen, men nej til arealsalg til kunde x (1 af de 3 før nævnte kunder) og forøgelse af kassekreditten. Det er ved denne lejlighed, at byrådet får udleveret DLA Piper-notatet fra juni 2022 samt det redigerede notat fra havnens bestyrelse.

Venstres gruppe stemte med resten af byrådet, men vi må i dag konstatere, at havde vi haft den viden, som vi præsenterer i ovenstående, havde vi stemt anderledes. Med de manglende informationer og uden kendskab til hele forhistorien mener vi, at Venstres byrådsgruppe og det resterende byråd blev ført bag lyset.

Leif Pedersen og Lotte Rosenberg går af som bestyrelsesmedlemmer den 21. september 2023, efter et møde med borgmester Birgit Hansen, Peter Sørensen (UP), John Lamp Henriksen, June Menne, medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem Flemming Bergh Christensen og kommunaldirektør Thomas Eriksen. På dette møde skærer borgmester Birgit Hansen igennem og forbyder havnebestyrelsen at konstituere sig efter formandens og næstformandens afgang. Leif Pedersen og Lotte Rosenberg er tydeligvis frustrerede over dette og taler om manglende tillid, men **ingen af de andre mødedeltagere gør indsigelser mod borgmesterens forbud – heller ikke kommunaldirektøren**. Man kan godt være i tvivl om borgmesterens ret til at diktere forholdene for havnens bestyrelse (Havneloven) og **det er helt sikkert ikke en beslutning, som byrådet har været med i**.

Borgmester Birgit Hansen giver desuden ordre om, at havnens bestyrelse i sin fremtidige strategi generelt skal se helt bort fra salg af arealer på havnen. *”Vi sælger ikke vores havnearealer”* lyder den klare besked, hvor borgmesteren eksplicit giver udtryk for at tale på vegne af ejeren (byrådet). Argumentet herfor er, at byrådet få dage forinden har stemt nej til salg af konkrete arealer på havnen. Byrådsmedlem Peter Sørensen bakker ivrigt borgmesteren op og giver udtryk for, at det er et enigt byråd, der siger nej til at sælge ud af havnen. Peter Sørensen er med andre ord sikker på, at han og borgmesteren taler for hele byrådet. **Byrådet har dog kun stemt nej til salg af to konkrete**

⁵¹ Skærmdump af uddrag af bestyrelsesreferat 10092023 – bilag 38

havnearealer – ikke til et generelt salg af arealer, men ingen af de andre mødedeltagere gør indsigelser mod borgmesterens ordre – heller ikke kommunaldirektøren.

Den 24. oktober 2023 afholdes bestyrelsesmøde. Det er efter, at skibet Zafiro Producer i weekenden rev sig løs, og forårsagede store skader i havnen. Havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen gør bestyrelsen opmærksom på, at en sådan hændelse understreger vigtigheden af at have et solidt kapitalberedskab, ellers ville havnen kunne stå i en situation, hvor man ikke kunne rekvirere slæbebåde i en nødsituation.⁵²

Bestyrelsen godkender på bestyrelsesmøde den 2. november budget 2023, som er detaljeret omkring de forskellige segmenter og med brobygning til udviklingen i omsætning i de kommende år. Brobygningen startede med budget 2022 og fortsætter ind i budget 2023/10 års prognosen, hvor der år for år er detaljer om udviklingen i omsætningen. Det er i budget 2023 og budget 2024 en forudsætning, at byggekreditten på olieterminalen først konverteres til langfristet gæld i 2026, hvor voldgiftssagen forventes afsluttet. Dette er en væsentlig forudsætning for, at likviditeten ved hjælp af andre tiltag kan få havnen igennem perioden 2024-2027. Bestyrelsen udtrykker stor tilfredshed med 2024-budgettet og 10-årsprognosen.⁵³

Bestyrelsen beslutter samtidig, at man vil overtage Silo 5-9 og afkorte renteswap, hvilket vil frigive DKK 7 mio. om året frem til 2030. Handelen med Silo 5-9 og nedlukning af engagementet med Spar Nord vil endelig frigive den købesum på salg af bygninger til MARS, som har været deponeret.

Konsulent Mikael Jentsch udtrykker, at kommunaldirektør og borgmester bakker op om likviditetsforbedrende tiltag, dog ikke ansøgning om en kassekredit, da dette vil tiltrække offentlighedens opmærksomhed.⁵⁴ **Byrådet orienteres ikke herom.**

1. Hvorfor går konsulent Mikael Jentsch i byen med kommunaldirektørens og borgmesterens holdninger? Hvorfor gør de det ikke selv? Er det en del af Mikael Jentsch's rolle og ansvar, og hvad siger det i så fald om hans opgave?
2. Igen kan vi altså konstatere, at kommunaldirektøren og borgmesteren direkte træffer beslutninger om havnens økonomi uden om byrådet og i strid med havneloven.

Det besluttes, at ansøgningerne omkring Silo 5-9 og forkortelse af renteswaps fremsendes til byrådets godkendelse på november mødet.

Den 8. november 2023 fremsendes ansøgning til byrådet omkring Silo 5-9 og forkortelse af renteswap. Disse 2 tiltag er forudsætninger for 2024 budgettet.⁵⁵

⁵² Vi ligger desværre ikke inde med dette referat.

⁵³ Referat af bestyrelsesmøde 2. november 2023 - bilag 40

⁵⁴ Notat ØU 08112023 – bilag 41

⁵⁵ Referat bestyrelsesmøde 02112023 side 2ekstraheret – bilag 42

På opfølgende bestyrelsesmøde den 20. november 2023 giver regnskabschef Nicoline Kristensen status på en stress test, som John Lamp har efterlyst. John efterspørger et eksempel på, hvor meget havnen kan påtage sig af yderligere gæld i forhold til det budget, der foreligger. Nicolines svar er 80 mio. kr., som dokumenteres i nogle slides.

FH's likviditetsudfordring blev drøftet. Bestyrelsen var enige om, at dette har været en præmis ved igangsættelsen af havneudvidelsen og fremgået af prognoser siden 2013 i det beslutningsgrundlag, som EY udarbejdede på vegne af Frederikshavn Kommune. JM (June Menne) påpegede, at FH med de sidste prognoser har gjort det væsentlig bedre i forhold til forudsætningen i beslutningsgrundlaget i 2013, hvori det også blev anbefalet at understøtte likviditeten i årene 2017 - 2026 - baseret på færdiggørelse i 2017 og en anlægssum på 600 mio. kr.

*Bestyrelsen var på denne baggrund enige om, at bunkerterminalen isoleret set er årsagen til den knappe likviditet i årene frem mod 2032 og således FH's eneste økonomiske udfordring. En udfordring der er afstedkommet af 3 års forsinkelse af projektet, opsigelse af entreprenørkontrakt, 3 års mistet omsætning på bunkerterminalen og en afdragsbetaling på 165 mio. kr. for havneudvidelsen i årene 2018-2021. FH har fået udarbejdet et notat af Niras, som detaljeret beskriver, hvorfor terminalen er blevet så meget dyrere end forventet og hvorfor det har været nødvendigt at låneansøge af flere omgange.⁵⁶ **Byrådet orienteres ikke på noget tidspunkt om, at det er olieterminalen, der udgør den primære årsag til likviditetsudfordringerne. Ligeledes modtager byrådet heller ikke projektnotatet fra Niras, der er dateret 9. november 2023.***

Den nye bestyrelse konstitueres den 22. november 2023. Den nye bestyrelse beslutter sig den 28. november 2023 for at gå videre med Silo 5-9, men vil ikke gøre brug af værktøjet omkring forkortelse af renteswaps, før alle risici er belyst. Dette betyder, at likviditetsforberedende tiltag på 49 mio. tages ud af 10 års prognosen.

Den 28. november 2023 kort før kl. 16.00 modtager regnskabschef Nicoline Kristensen et opkald fra økonomichefen i Frederikshavn Kommune, som oplyser, at kommunen sammen med deres revisor, BDO Offentlig, rejser tvivl om, hvorvidt det vil være muligt at udskyde konverteringen af byggekreditten på bunkerterminalen til langfristet gæld, indtil voldgiften var afgjort (forventeligt ultimo 2026). Frederikshavn Kommune har haft denne viden omkring konvertering i 2026 siden den 20. januar 2023, hvor økonomiafdelingen modtog havnens 2023 budget. Denne forudsætning er ligeledes indarbejdet i budget 2024

I budgettet for 2023 blev det forudsat, at konverteringen af byggekreditten på bunkerterminalen (efter dialog med Nordea) først skulle finde sted efter afslutningen af den kommende voldgiftssag med Bladt Industries. Denne forudsætning ville delvist afhjælpe likviditetsudfordringen, som den tidligere bestyrelse havde drøftet med Frederikshavn Kommune i 2022 og 2023. Argumentet for at afvente konverteringen til langfristet gæld indtil efter afgørelsen af voldgiftssagen var, at det ville eliminere potentiel risiko i forhold til indfrielse af en renteswap med en negativ værdi. Derudover ville en

⁵⁶ Referat bestyrelsesmøde 20112023 side 3 ekstraheret - bilag 43

afgørelse af voldgiftssagen give Nordea et fuldt overblik over den endelige byggesum, inden der kunne gives endeligt lånetilsagn vedrørende den langfristede gæld, herunder omfanget af endelig kaution. I princippet kunne anlægssummen efter afslutningen af voldgiftssagen variere mellem 300 millioner kroner og 600-650 millioner kroner, afhængigt af udfaldet. Selv i dag er der usikkerhed om +/- DKK 200 mio. hvad angår voldgiftssagen.⁵⁷

⁵⁸Konverteringen til langfristet gæld for bunkerterminalen var en væsentlig forudsætning i budgettet for 2023, som blev godkendt af bestyrelsen i januar 2023 og efterfølgende sendt til Frederikshavn Kommunes økonomiafdeling og havnens revisor, Deloitte. Denne forudsætning blev ligeledes indarbejdet i budgettet for 2024, som bestyrelsen godkendte primo november 2023. Både for budgettet i 2023 og 2024 blev det desuden antaget, at renterne kunne kapitaliseres i årene op til konverteringen til langfristet gæld.

Senere fulgte en tæt dialog med DLA Piper, Deloitte, Frederikshavn Kommune og BDO Offentlig vedrørende konverteringen, og det blev til sidst konkluderet af DLA Piper, at långiveren (i dette tilfælde Nordea) i andre sager havde undladt at konvertere til langfristet gæld, før den endelige anlægssum var kendt. Deloitte og DLA Piper argumenterede dette over for BDO Offentlig og Frederikshavn Kommune. Medio december 2023 konkluderer Frederikshavn Kommune, at Frederikshavn Havn kunne følge sine rådgiveres anbefalinger. Dette var en væsentlig forudsætning for likviditetsbudgettet 2023-2026.

Den 11. december 2023 afholdes møde hos Deloitte med bestyrelsesformand Karsten Dybvad, Rene Winther (Deloitte), Martin Juste (DLA Piper), regnskabschef Nicoline Kristensen, Michael Alnor og havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen. Bestyrelsesformand Karsten Dybvad vil have et revideret budget, som er baseret på 2023-omsætningen og uden "optimisme".

Bestyrelsesformand Karsten Dybvad får efter vores oplysninger det reviderede budget den 19. december 2023 og fremviser det for byrådet den 20. december 2023. Vi har fået oplyst (men kan ikke dokumentere), at Karsten Dybvad umiddelbart før byrådsmødet holder et møde med Thomas Eriksen og Birgit Hansen, hvor præsentationen af det pr. 19. december reviderede budget diskuteres. Det reviderede budget (som fremlægges på Frederikshavn Kommunes hjemmeside i forbindelse med byrådsmøde 15. maj 2024) viser overskud på driften fra 2026 på 7,4 mio. voksende til +35 mio. i 2033. Som vi erindrer det, orienteres byrådet om det forventede driftsunderskud i 2024 på ca. 15 mio, men ikke om likviditetsudviklingen på 10 års prognosen, som ud fra de ændrede forudsætninger i december 2023 nu viser et akkumuleret likviditetsunderskud i 2033 på 156,7 mio. Resultatopgørelsen viser som nævnt ovenfor i det reviderede budget overskud på driften fra 2026. **Byrådet modtager først det reviderede budget på byrådsmøde 15. maj 2024 i forbindelse med beslutningen om, at havnen overgår til at være en kommunal havn.**

⁵⁷ Sidst oplyst af kommunaldirektøren på et borgermøde i Frederikshavn den 2. oktober 2024.

⁵⁸ De følgende fire afsnit kan vi ikke dokumentere vha. skriftlige kilder, da det ikke er udleveret i aktindsigt. Denne del er derfor baseret på oplysninger, vi har fået på anden vis. Skulle nogen have oplysninger, der be- eller afkræfter vores udsagn, håber vi, de vil offentliggøre materialet.

I det reviderede budget er der taget 92 mio. ud af omsætningen på 10 års prognosen. Der er taget 49 mio. ud ved at undlade forkortelse af renteswap (som bestyrelsen ellers godkendte 2. november 2023). Olieterminalen konverteres til langfristet gæld i 2024 og ikke i 2026, som det har været forudsat i budget 2023 og budget 2024, selvom DLA Piper har konkluderet, at konverteringen kan afvente afgørelse af voldgiftssagen.⁵⁹ Sidst men ikke mindst giver renter og afdrag på olieterminalen i forhold til Stena Oils lejeniveau (på ren terminalleje – ekskl. skibs- og vareafgifter) nu et årligt likviditetsunderskud på 21 mio.

2024

Fredag 5. januar 2024 afleverer konsulent Mikael Jentsch en rapport til bestyrelsesformand Karsten Dybvad, der siger, at havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen skal have ledelsesmæssig støtte for at kunne gøre det, han er bedst til. Mikael Jentsch konkluderer: *Der er et væsentligt og aktuelt behov for en ledelsesmæssig opbakning omkring Direktøren.*⁶⁰

Fredag den 12. januar 2024 afholdes bestyrelsesmøde med status. Aftalen med Stena underskrives og pressemeddelelse udsendes mandag.

Vi har fået oplyst – men kan ikke dokumentere – at havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen den 16. januar 2024 fremsender mail til havnebestyrelsen om, at DLA Piper håndterer aktindsigtsbegæringen fra TV2 Nord fra december 2023. I lyset af den igangværende sag om en kommunal medarbejders brud på reglerne om aktindsigt, er det i denne forbindelse interessant, at havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen bare to dage senere underskriver en gensidig fratrædelsesaftale.

Det kan undre, at der fra perioden 20. september 2023 ikke sker opfølgning på de forslag, som den tidligere bestyrelse har fremlagt i forløbet fra juni 2022, hvor havnens advokat DLA Piper laver et katalog på løsninger, som ligger inden for de muligheder og begrænsninger, der er for tilførsel af likviditet til kommunale selvstyrehavne. Ligeledes kan det undre, at der ikke laves en overdragelse fra den tidligere bestyrelse til den nye bestyrelse i november/december 2023. Det ville være en naturlig proces set i lyset af, at offentligheden informeres om, at der er tale om en aftalt succession uden dramatik.

Det fremgår tydeligt af dette notat, at der har været flere muligheder for at agere meget tidligt i processen, hvor de mest centrale forslag var salg af arealer, udvidelse af kassekredit og tilførsel af kapital fra kommunen. Det er ligeledes vigtigt at nævne, at disse tiltag blev forelagt i perioden FØR, anlægsudgifterne til olieterminalen steg fra 310 mio. (august 2023) til ca. 515 mio. (april 2024). Det var kendt af de efterfølgende bestyrelser, at forrentningen af anlægssum over 282 mio. var for havnens egen regning, og at det likviditetsmæssige underskud på udleje af tankene (excl. skibs- og vareafgifter, arealleje mv.) med en anlægssum på 515 mio. ville udgøre ca. 21 mio. om året. **Byrådet orienteres**

⁵⁹ Netop konverteringen besluttes på byrådsmøde den 28. august 2024, hvor borgmesteren oplyser, at konverteringen ifølge den kommunale lånebekendtgørelse skal foretages snarest - altså en ny frist ift. tidligere antaget.

⁶⁰ Notat Mikael Jentsch ekstraheret – bilag 44

aldrig om businesscasen på olieterminalen, som den tidligere bestyrelse fremsendte 31. august 2023 i forbindelse med udvidelsen af lånerammen fra 325 til 410 mio. kr.

Der sker selvfølgelig en del i foråret 2024, men her vil vi springe frem til 24. april 2024. Her afholdes det føromtalte pressemøde, men inden da, afholdes byrådsmøde, hvor det besluttes, at advokatfirmaet Bech-Bruun skal foretage advokatundersøgelse af forløbet på havnen. Både Venstre og Danmarksdemokraterne er imod valget af Bech-Bruun, men borgmester Birgit S. Hansen fastholder, at *"Havnen har allerede betalt for noget kulegravning, og de har været tilfredse. Derfor er der ingen grund til, at vi betaler to gange, argumenterede borgmesteren."*⁶¹ Det faktum, at Bech-Bruun allerede *"har bistået omkring afdækningen personaleforholdene vedr. den tidligere direktion"* - altså bortvisningen af havnens daværende havnedirektør, Mikkel Seedorff Sørensen - og derfor ikke kan foretage en uvildig advokatundersøgelse bekymrer ikke byrådsflertallet. Det økonomiske argument om at spare penge på advokatundersøgelsen vejer tungere end fordelene ved at få en uvildig advokatundersøgelse...

Den 24. april afholder borgmester Birgit Hansen pressemøde med deltagelse havnens bestyrelsesformand Karsten Dybvad.

Den 15. maj 2024 afholdes det byrådsmøde, hvor byrådet beslutter at lade den kommunale selvstyrehavn i Frederikshavn overgå til kommunal havn.⁶² I sagsfremstillingen skriver administrationen således: *"På den baggrund anbefalede bestyrelsen for Frederikshavn Havn, at Frederikshavn Kommune overtager havnen senest den 15. maj 2024. Havnen overgår dermed fra at være en kommunal selvstyrehavn til at blive en kommunal havn. På pressemødet den 24. april blev det meddelt, at Frederikshavn Havn overgår fra at være en kommunal selvstyrehavn til at blive en kommunal havn, pr. 15. maj 2024."*

Læg mærke til formuleringen *"anbefalede bestyrelsen"* og *"Havnen overgår dermed"*. Hvis du sidder med det indtryk, at der dermed ikke var andre muligheder, har du samme indtryk som flertallet af byrådsmedlemmerne. Det er bare ikke korrekt. Det er heller ikke havnens bestyrelse, der afgør, om Frederikshavn Havn skal overgå til en kommunal havn. Det er byrådet, men de var ikke blevet hørt eller spurgt på dette tidspunkt.

Skulle et enkelt byrådsmedlem stadig være i tvivl, slås det lidt senere i sagsfremstillingen fast, at: *"Den kommunale selvstyrehavn, Frederikshavn Havn, aflægger sit sidste regnskab for perioden 1. januar 2024 til 14. maj 2024. Hvorefter havnen er kommunal."*⁶³

Venstre problematiserer da også sagsfremstillingen op til beslutningen på det ekstraordinære byrådsmøde den 15. maj 2024 om at omdanne Frederikshavn Havn til en kommunal havn. Venstre finder det bekymrende og utilfredsstillende, at byrådets oplysningsgrundlag i sagsfremstillingen og

⁶¹ [Advokatundersøgelse vedtaget, men borgmester "brænder indeni" \(kanalfrederikshavn.dk\)](https://www.kanalfrederikshavn.dk)

⁶² Du kan høre byrådsmødet her: [Frederikshavn Byråd 2022-2025 - Byrådssalen, Frederikshavn Rådhus](https://www.frederikshavn.dk)

⁶³ Referat af byrådsmøde 15. Maj 2024, [Dagsordener og referater \(frederikshavn.dk\)](https://www.frederikshavn.dk)

under behandlingen af sagen har været ensidig og ikke har belyst væsentlige forhold og alternativer til indstillingen.⁶⁴

Indkaldelsen til det ekstraordinære byrådsmøde skete med mindre end to døgn varsel og derfor med meget kort tid til forberedelse. Endvidere har sagsfremstillingen et ensidigt fokus på likviditet, og Venstre mener, at byrådet mangler oplysninger om havnens regnskab. Som nævnt tidligere indeholder sagsfremstillingen heller ikke andre handlemuligheder end omdannelse til kommunal havn.

Derfor kritiserer Venstre da også, at havnelovens §9 stk.16 ikke er opfyldt. Denne foreskriver, at *“En kommunal selvstyrehavn skal overgå til at være en kommunal havn, når den i 5 på hinanden følgende år har haft et negativt driftsresultat efter renter, men før afskrivninger.”*⁶⁵ Dette var ikke tilfældet for Frederikshavn Havn, og omdannelsen af Frederikshavn Havn til kommunal havn selvstyrehavn til en kommunal havn derfor heller ikke lovmæssigt påkrævet den 15. maj 2024. Med de indsigelser Venstre generelt og Jens Borup konkret gør mod dagsordenen, kan man argumentere for, at byrådsmødet skulle have været stoppet. Det skete dog ikke.

Sagsfremstillingen afholder dog ikke Venstres Jens Borup fra på byrådsmødet at foreslå at tilføre havnen et kapitalindskud, så *“Frederikshavn Havn forbliver som kommunal selvstyrehavn minimum til nytårsskiftet 2024/25 for at få den fornødne tid til at finde et fornuftigt afsæt til at finde en fremtidig løsning i samarbejde med havnens brugere”*⁶⁶

Efter samråd med kommunaldirektør Thomas Eriksen konkluderer borgmester Birgit S. Hansen dog, at Jens Borups forslag er ulovligt. Kommunaldirektør Thomas Eriksen erkender efterfølgende, at hans rådgivning var mangelfuld, mens Venstres byrådsgruppe mener, at både kommunaldirektør Thomas Eriksen og borgmester Birgit S. Hansen på daværende tidspunkt var klar over, at et kapitalindskud ikke bare var muligt, men også lovligt.

Denne viden har kommunaldirektør Thomas Eriksen og borgmester Birgit S. Hansen ikke kun fra notat fra DLA Piper.⁶⁷ På et møde den 11. november 2022, som begge deltager i, gør Thomas Eriksen således rede for, at han har undersøgt omtalte mulighed bl.a. ved henvendelse til Transportministeriet.⁶⁸ Venstre er dermed efterladt med to mulige konklusioner: Enten led kommunaldirektør Thomas Eriksen og borgmester Birgit S. Hansen af dobbelt hukommelsessvigt, eller også talte de begge usandt under byrådsmødet den 15. maj 2024.

I en efterfølgende redegørelse for forløbet må kommunaldirektør Thomas Eriksen da også indrømme, at hans rådgivning af borgmesteren kunne have været mere præcis.⁶⁹ Med accept hos Transportministeriet kunne byrådet altså have tilført Frederikshavn Havn kapital.

⁶⁴ Referat af byrådsmødet den 28. august 2024, [Dagsordener og referater \(frederikshavn.dk\)](https://www.frederikshavn.dk/dagsordener-og-referater)

⁶⁵ [Haveloven \(danskelove.dk\)](https://www.danskelove.dk/Haveloven)

⁶⁶ Referat af byrådsmøde 15. Maj 2024, [Dagsordener og referater \(frederikshavn.dk\)](https://www.frederikshavn.dk/dagsordener-og-referater)

⁶⁷ Se bilag 11 – Notat DLA Piper 10. juni 2022

⁶⁸ Noter fra møde 11112022 - bilag 45

⁶⁹ Se bilag 2

På baggrund af ovenstående er Venstres byrådsgruppe derfor usikre på gyldigheden af byrådets beslutning om at omdanne Frederikshavn Havn til kommunal havn. Hele Venstres byrådsgruppe - med undtagelse af Jens Borup – stemte således imod Jens Borups forslag fordi, det blev erklæret ulovligt. Ellers havde vi stemt for, og måske havde andre medlemmer af byrådet gjort det samme...

Den 28. august 2024 afholdes ordinært byrådsmøde. Punkt 22 omhandler netop byrådets behandling af overtagelsen af Frederikshavn Havn den 15. maj 2024. I sagsfremstillingen foreslår Venstre bl.a. *"...at de rejste spørgsmål inddrages i en sagsfremstilling på næste byrådsmøde og at administrationen til brug for dette udarbejder en sagsfremstilling indeholdende redegørelse for og vurdering af sagsfremstilling og forløb, samt juridiske konsekvenser heraf. Derudover skal sagsfremstillingen indeholde en redegørelse for, hvilket handlerum der i dag er for byrådets beslutninger om Frederikshavn Havns juridiske status, herunder eventuel ændring heraf."*

Kun Venstre var interesseret i at få belyst forløbet og vurderet gyldigheden af beslutningen. Byrådets andre partier – Socialdemokratiet, SF, DF, Konservative og Peter Sørensen (UP) – stemte forslaget ned (Erik Kyed og Jens Nygaard undlod at stemme).

På mødet den 28. august skal byrådet også diskutere et svar til Ankestyrelsen, som havde udbedt sig yderligere oplysninger om borgmester Birgit Hansens afvisning af salg af arealer på Frederikshavn Havn. Borgmesteren havde i første omgang selv bedt Ankestyrelsen vurdere sagen. Venstre havde eftersendt ekstra materiale for at Ankestyrelsen bedre kunne vurdere sagen. På grund af det eftersendte materiale ønskede Ankestyrelsen nu en udtalelse fra byrådet.

I sagsfremstillingen skriver administrationen: *"Som det fremgår af referatet fra økonomiudvalgets møde den 22. maj 2024, har administrationen gennemgået mailkorrespondance, for at klarlægge forløbet omkring beslutningen vedrørende salg af arealer."* I byrådssalen fremlægger Venstre dog beviser for, at administrationen har udeladt en del af mailkorrespondancen. Læseren kan selv nærstudere sagen på kommunens hjemmeside⁷⁰, men kort fortalt handler sagen om, at borgmester Birgit Hansen uden at spørge byrådet nægter havnens bestyrelse at frasælge arealer som led i at styrke havnens likviditet. Venstres argumentation er, at det havde borgmesteren ikke hjemmel til, og dermed brød hun loven.

Diskussionen i byrådssalen denne aften er et klassisk eksempel på, at har du ikke gode argumenter, bør du i stedet gå efter budbringeren. Kun Venstre vil forholde sig til brevets indhold. Borgmesteren er inhabil og forlader byrådssalen. Kommunaldirektøren må ikke indgå i en diskussion i byrådssalen, Socialdemokratiets 1. viceborgmester kan ikke indgå i en diskussion og Socialdemokratiets gruppeformand vil ikke. Ingen af byrådets andre partier har lyst til at forholde sig til det, Venstre anser som sagens kerne: Administrationens udkast til et svar til Ankestyrelsen var mangelfuldt, dækkede ikke hele perioden, indeholdt ikke alle relevante oplysninger og nåede derfor også frem til den forkerte konklusion. Venstre kritik blev fejlet af bordet og administrationens brev vedtaget og sendt ind til

⁷⁰ Punkt 21: [Frederikshavn Byråd 2022-2025 - Byrådssalen, Frederikshavn Rådhus](#)

Ankestyrelsen. Venstre eftersendte igen ekstra materiale,⁷¹ der kan bidrage til at belyse sagen. I skrivende stund har Ankestyrelsen endnu ikke truffet afgørelse i sagen, og vi er medio januar blevet oplyst om, at der kan gå yderligere 6 måneder for svar...

Så er der spørgsmålet om aktindsigt

I ovenstående har vi forsøgt at etablere en så overskuelig men grundig undersøgelse af forløbet omkring Frederikshavn Havn som muligt på baggrund af de oplysninger, vi har til rådighed. I forbindelse med vores undersøgelse har vi konstateret, at en række centrale mails, informationer, notater mv, der viser arbejdsgange, indeholder væsentlig kommunikation og og/eller er vigtige i forhold til at forstå forløb og beslutningsgrundlag, mangler i det materiale, vi har fået udleveret via aktindsigten. Det samme gælder den aktindsigt, medierne har fået adgang til.

Vi er klar over, at administrationen helt lovligt kan udelade materiale fra en aktindsigt, ligesom administrationen kan udelade dele af materialet. Som vi forstår offentlighedsloven, har myndighederne dog pligt til at udlevere oplysninger om en sags faktiske grundlag, om eksterne faglige vurderinger og andre oplysninger, der bidrager til at supplere sagens bevismæssige grundlag eller i øvrigt tilvejebringes for at skabe klarhed med hensyn til sagens faktiske grundlag. Desuden må oplysninger, som offentligheden skal bruge for at kunne kontrollere grundlaget for myndighedernes beslutninger, herunder at de ikke er truffet ud fra forkerte forudsætninger, ikke udelades.⁷²

Vi har svært ved at forstå, hvorfor materialet ikke blev udleveret til hverken os eller medierne, og vi frygter, at administrationen i flere tilfælde har undladt at udlevere relevante oplysninger i sager om Frederikshavn Havn.

For at efterprøve dette bad vi derfor i mail fra 31. juli 2024 til borgmester Birgit S. Hansen og kommunaldirektør Thomas Eriksen om sagsindsigt på det samme materiale, som vi søgte aktindsigt om. Vi tilføjede, at hvis kommunaldirektøren og borgmesteren *"...kan stå inde for, at der ikke er udeladt materiale, som burde være omfattet af aktindsigten"*⁷³ ville vi undlade anmodningen om sagsindsigt. **Vi modtag aldrig et svar på denne del af vores henvendelse, men blev informeret om, at "Der er regler for den slags. Administrationen behandler henvendelsen"** Vores henvendelse om sagsindsigt blev senere afvist med henvisning til, at den *"vil kræve, at der skal anvendes et uforholdsmæssigt ressourceforbrug"*⁷⁴

Denne afvisning mindsker bestemt ikke vores bekymringer, og vi forstår, at en sag omhandlende en kommunal medarbejder, kan bidrage til at belyse denne del af sagen.⁷⁵ Denne kigger vi nærmere på nu.

⁷¹ Se bilag 60

⁷² [Ekstrahering - den evige udfordring | Folketingets Ombudsmand \(ombudsmanden.dk\)](#)

⁷³ Anmodning om sagsindsigt – bilag 22

⁷⁴ Mail fra Marianne Lessél til Jan Bjeldbak 13. august 2024 – bilag 47

⁷⁵ [Hemmelig lydfil afslører: Ansat opfordrer til at skjule oplysninger om havn | TV2 Nord](#)

Kort tid efter, at havnedirektør Mikkel Seedorff Sørensen har informeret kommunaldirektør Thomas Eriksen om, at Frederikshavn Havn nu også har modtaget anmodning om aktindsigt fra TV2 Nord (Frederikshavn Kommune havde tidligere modtaget en lignende anmodning), beder den kommunale medarbejder om et møde med en ansat på Frederikshavn Havn.

Den kommunale medarbejder lægger i lydfilen ikke skjul på, at hun ikke overholder reglerne om udlevering af materiale ifm. aktindsigt. For det første beder hun den ansatte på havnen om at udlevere nøjagtig det samme materiale til TV2 Nord, som hun selv har udleveret til TV2 Nord. den kommunale medarbejder siger bl.a. *”Nu beder han (Jesper Christiansen, TV2 Nord) så om det, der er sendt fra jer, og det skal jo gerne afspejle det her (materialet den kommunale medarbejder har udleveret ifm. aktindsigt)”*

Hun tilbyder desuden, at Frederikshavn Havn kan tage udgangspunkt i samme afgørelse, altså juridiske vurdering, som hun har lagt til grund i aktindsigten til Frederikshavn Kommune. Hun bruger udtrykket *”Vi klapper den lige af uden, at nogen ved det”*. Reelt foreslår den kommunale medarbejder vel, at to, selvstændige offentlige myndigheder koordinerer deres udlevering af materiale i deres respektive sager om aktindsigt. **Vi antager, at det er ulovligt.**

Den kommunale medarbejder forklarer yderligere, at skulle TV2 Nord forsøge at bestride havnens udeladelser af materiale, kan den ansatte på havnen sætte sin mail på autosvar, hvorved man køber sig lidt tid, til den kommunale medarbejder får kigget på sagen. Hun siger direkte, at hun går ud fra der ikke udleveres noget uden, at det har været omkring kommunen. Her tilbyder den kommunale medarbejder altså at stå for den juridiske vurdering i en anmodning om aktindsigt hos Frederikshavn Havn – en anden offentlig myndighed end den, hun arbejder for.

Men den kommunale medarbejder er ikke færdig... *”Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg har udeladt ting...Der er ting, der ikke er kommet med”*, siger hun også på lydfilen. Netop derfor er der *”ingen ko på isen”*, hvis bare den ansatte på havnen kopierer det materiale, som den kommunale medarbejder har udleveret i aktindsigt. Så vil den kommunale medarbejder *”...blive meget glad...og så sker der ingenting”*

Den kommunale medarbejder har sågar medbragt materialet i fysisk form, og i denne sammenhæng er en mailkorrespondance på kommunens direktionskontor interessant. Her viser en mail fra 13. december 2023 nemlig, at det faktisk aftales, at *”havnen skal have alt, hvad vi sendt til TV2 Nord.”*⁷⁶ Det lader til at være normal praksis, men det kan den kommunale medarbejders udtalelser og ageren på Frederikshavn Havn forhåbentlig ikke være...

En sidste interessant pointe fra lydfilen er, at den pågældende kommunale medarbejder selv fremhæver, at hun sidder godt gemt i en afdeling, hvor ingen kan finde hende. Hun siger endvidere, at hun slet ikke er ansat til arbejdet med aktindsigt, og af samme grund har hun lige fået udbetalt 100 overarbejdstimer.

⁷⁶ Mailkorrespondance udleveret til byrådet af kommunaldirektør Thomas Eriksen den 13. oktober 2024.

I Venstre ved vi, at afdelingen, medarbejderen ”sidder gemt i”, er Center for Teknik og Miljø. Vi ved, at en af cheferne i afdelingen er særdeles politisk aktiv, og vi forstår, at den kommunale medarbejder er i familie med et byrådsmedlem. Vi ved til gengæld ikke, om disse forhold spiller nogen rolle i denne sag. Netop derfor var Venstre interesseret i at få sagen om lydfilen undersøgt eksternt og ikke af kommunaldirektøren, der – som vi har vist i ovenstående – er alt for tæt på problemerne på Frederikshavn Havn.⁷⁷ Et flertal i byrådet med Socialdemokratiet i spidsen ønskede dog ikke eksternt undersøgelse.

Siden har det vist sig, at Ankestyrelsen, ombudsmanden og indenrigsminister Sophie Løhde holder skarpt øje med sagen om lydfilen. I modsætning til de konservative byrådspolitikere, der har været usædvanlig tavse i denne sag, er en konservativ folketingspolitiker dog gået ind i sagen med den klare holdning, at den kommunale medarbejders adfærd er ”dybt ulovlig”.⁷⁸

Uden en grundig, eksternt undersøgelse står vi nu tilbage med flere spørgsmål end svar. Hvorfor udelades materiale, der rettelig burde være udleveret i en aktindsigt af en kommunal medarbejder? Hvilket yderligere materiale er tilbageholdt i denne eller andre sager? Har nogen forsøgt at manipulere med sandheden angående forløbet på Frederikshavn Havn? Arbejdede den kommunale medarbejder på egen hånd eller var andre indblandet? Er denne sag udtryk for en mere overordnet kultur i den kommunale administration? Hvem kunne have interesse i, at tilbageholde oplysninger om Frederikshavn Havn? Den kommunale medarbejder siger eksempelvis, at ”*når det har lugtet lidt af økonomi, har jeg taget det ud.*” Det er jo netop de økonomiske dispositioner eller mangel på samme, der er interessante ifm. Frederikshavn Havns overgang til kommunal havn. Og ved at holde det udeladte materiale op mod de indslag, TV2 Nord bringer i efteråret 2023, kan man konstatere, at der er en klar sammenhæng: Dialogen med og forslagene til likviditetsforbedring fra den tidligere bestyrelse fra foråret 2022 og halvandet år frem er i stor stil udeladt.

I Venstre er vi meget i tvivl om lovligheden i den kommunale medarbejders adfærd og opfordringer, og vi håber derfor, at Ankestyrelsen, ombudsmanden eller ministeren går ind i sagen. Venstre har også meldt sagen til politiet, og i skrivende stund er der derfor stadig en mulighed for, at der åbnes en sag. Sagen fortjener under alle omstændigheder at blive fuldt belyst.

Vi håber ikke, at der viser sig en sammenhæng mellem den kommunale medarbejders adfærd og det faktum, at borgmester og kommunaldirektør ikke ville stå inde for, at alt materiale var udleveret ifm. aktindsigten (jf. tidligere nævnte mail fra 27. juli).

Kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer og tavshedspligt

Økonomichef i Frederikshavn Kommune Karsten Jørgensen sender den 19. januar 2023 mail til erhvervspolitisk konsulent i Danske Havne, Karina Lyngbak Sørensen. Økonomichef Karsten Jørgensen har brug for at vide, “*om de kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer har tavshedspligt ift.*”

⁷⁷ [Lydfilballade ender i byrådet: Det skal undersøges til bunds og uden kommunaldirektøren | TV2 Nord](#)

⁷⁸ [Kræver minister på banen i lydfilssagen: - Det er jo dybt ulovligt | TV2 Nord](#)

borgmester og kommunaldirektør i den kommune som har udpeget dem. Og hvis der er tavshedspligt hvad omfatter den så?”⁷⁹

Efter konsultation hos advokat i Danske Havne og direktør Tine Kirk Pedersen, lyder det korte svar, at advokaten *“bekræfter at der er tavshedspligt. Tavshedspligten følger af Forvaltningslovens § 27 og 28 og henviser til straffelovens § 152”⁸⁰*

For det første er det da interessant, at kommunens økonomichef har brug for den information, og man må da undre sig over årsagen. For det andet mener vi at have fundet eksempler på, at medlemmer af havnebestyrelsen har sendt oplysninger – herunder fortrolige oplysninger – videre til personer udenfor bestyrelsen. Med udgangspunkt i svaret til økonomichef Karsten Jørgensen er vi derfor bekymret for, om den nødvendige og lovpligtige fortrolighed og tavshedspligt er overholdt i disse tilfælde.

Som eksempel sender John Lamp Henriksen⁸¹ den 28. december 2022 en intern mail fra havnebestyrelsens konstituerede formand, Lars Karlsson, videre til kommunaldirektør Thomas Eriksen.⁸² Dette sker på trods af, at der i emnefeltet er anført ”Bestyrelsesmøde 30/12 kl. 11.00 – FORTROLIGT”. Vi vil umiddelbart mene, at John Lamp Henriksen her overskrider sin tavshedspligt og bryder den fortrolighed, der må og skal være omkring bestyrelsesarbejdet i Frederikshavn Havn.

Som tidligere nævnt genindtræder Bo Uggerhøj i havnens bestyrelse den 13. januar 2023. Forud er gået en samtale mellem Bo Uggerhøj, borgmester Birgit S. Hansen, John Lamp Henriksen, June Menne og kommunaldirektør Thomas Eriksen. Ifølge Bo Uggerhøj læser borgmester Birgit S. Hansen i løbet af denne samtale op fra en mail, som viser sig at være en intern mail sendt til havnens bestyrelsesmedlemmer.⁸³ Vi har søgt sagsindsigt i kommunikationen mellem havnens kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer og henholdsvis borgmesteren og kommunaldirektøren. Det er ikke lykkedes at få denne sagsindsigt, og det har således ikke været muligt for os at nå frem til, om mailen til borgmester Birgit S. Hansen er sendt fra en af de kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmerne...

Hvis vi nu genkalder os føromtalt mail fra økonomichef Karsten Jørgensen, der 19. januar spørger Danske havne om reglerne omkring fortrolighed og tavshedspligt og sammenligner med pkt. 8 i bestyrelsesreferatet fra 20. januar 2023, har vi sandsynligvis svaret på, at de kommunalt udpegede medlemmer af havnens bestyrelse i stor stil kommunikerer med og sender fortroligt materiale op til kommunaldirektøren.

I referatet kan man således læse, at *”På baggrund af mail fremsendt af LK [Lars Karlsson], hvor det er noteret, at fortroligt bestyrelsesmateriale i den seneste tid er blevet distribueret udenfor bestyrelsen...”*

⁷⁹ Mail fra Karsten Jørgensen til erhvervspolitisk konsulent i Danske Havne, Karina Lyngbak Sørensen den 19. januar 2023 - bilag 48

⁸⁰ Mail fra Karina Lyngbak Sørensen til Karsten Jørgensen 19012023 - bilag 48

⁸¹ John Lamp Henriksen (C) er medlem af kommunalbestyrelsen, af økonomiudvalget og af havnens bestyrelse.

⁸² Mail fra John Lamp Henriksen til Thomas Eriksen 28. december 2022 kl. 16:41 – bilag 49.

⁸³ Mail fra Mikkel Seedorff til havnens bestyrelse 5. januar 2023 kl. 12.49 - bilag 50

Materialet synes at vise, at svaret i al sin enkelthed er, at John Lamp Henriksen og June Menne i spørgsmålet om tavshedspligt er blevet vejledt forkert af kommunens administration, og at de ikke selv har sat sig ordentligt ind i reglerne om fortrolighed og tavshedspligt i deres virke som medlemmer af havnens bestyrelse.

”JH [John Lamp Henriksen] tilkendegav, at han oplever det som værende meget frustrerende, at Frederikshavn Kommunes administration fastholder, at den af bestyrelsens byrådsrepræsentanter kan få udleveret bestyrelsens referater/materiale og drøftelser.”⁸⁴

John Lamp Henriksen har altså haft det klare indtryk, at han ikke bare kan, men faktisk bør udlevere oplysninger fra sit bestyrelsesarbejde – herunder fortrolige oplysninger – til den kommunale administration. Vores materiale efterlader omvendt ingen tvivl om, at en sådan adfærd er i strid med bestyrelsesmedlemmernes tavshedspligt og derfor også, at kommunens administration har rådgivet forkert. Et notat fra advokatfirmaet Kirk Larsen & Ascanius fra 23. januar 2023 slår således fast, at *”Kommunens administration har ingen hjemmel til at instruere de blandt byrådet udpegede medlemmer af havnens bestyrelse omkring rapportering fra havnebestyrelsesmøder og havnens arbejde generelt.”⁸⁵*

I Venstre har vi ingen oplysninger om, hvem i administrationen, der vejleder de kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer, men det må være relativt simpelt at afdække. Vi formoder, at en sådan opgave kun håndteres af ganske få i toppen af den kommunale administration.

På trods af John Lamp Henriksens ny erhvervede viden om de kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmers tavshedspligt og hans udtrykte frustrationer i forhold til administrationens rådgivning herom kan vi i materialet konstatere, at John Lamp Henriksen fortsætter sin praksis med at sende oplysninger til den kommunale administration.

Den 8. november 2023 sender John Lamp Henriksen således endnu en intern mail⁸⁶ – denne gang kommunikation mellem havnebestyrelsens medlemmer – videre til kommunaldirektør Thomas Eriksen. Kommunikationen omhandler havnens økonomi.

Dette er altså flere måneder efter, at John Lamp Henriksen er blevet bekendt med reglerne om tavshedspligt. Vi håber, at den igangværende advokatundersøgelse også forholder sig til denne side af sagen om Frederikshavn Havn, så vi kan få afklaret, om tavshedspligten er brudt, om administrationen har rådgivet forkert, hvem der i så fald har rådgivet forkert og hvorfor. Og hvorfor John Lamp Henriksen også fortsætter med at bryde sin tavshedspligt.

Et andet forhold vi stiller os undrende overfor er, at hverken John Lamp Henriksen eller June Menne på noget tidspunkt råber vagt i gevær i forhold til de mange informationer, der aldrig når frem til havnens ejer byrådet - jf. ovenstående forløb. Disse oplysninger - bl.a. om de senere så afgørende

⁸⁴ Referat af bestyrelsesmøde Frederikshavn Havn 20. januar 2023 – bilag 53

⁸⁵ Notat vedrørende rapporteringspligt – bilag 54

⁸⁶ Mail fra John Lamp Henriksen til Thomas Eriksen 8. november 2023 - bilag 51

likviditetsproblemer - som havnens bestyrelse ville have byrådet til at forholde sig til, strandede på andre skriveborde end byrådsmedlemmernes.

Som medlem af havnens bestyrelse, af Økonomiudvalget og af byrådet deltog John Lamp Henriksen ellers i alle relevante møder, og han havde kendskab til, at div. informationer ikke nåede frem til byrådet, men han råbte aldrig vagt i gevær. Mens det således ser ud til, at John Lamp Henriksen har problemer med overholdelse af sin tavshedspligt i forhold til kommunaldirektøren, er der ingen tvivl om, at John Lamp Henriksen overholder sin tavshedspligt i forhold til byrådskollegerne.

Et tredje forhold er, at vi i Venstre nok generelt har en noget anden forståelse af havneloven end John Lamp Henriksen, når han den 18. september 2023 skriver følgende til de øvrige medlemmer af havnebestyrelsen *”Det er økonomiudvalgets opfattelse, at Frederikshavn Havn skal svare på de spørgsmål, der bliver stillet af ejer. Ejer stiller spørgsmål gennem kommunaldirektøren”*⁸⁷ Det er en helt anden forståelse, man får i havneloven, hvor der som før nævnt er slået fast, at havnens daglige administration skal holdes adskilt fra kommunens.

Sikkert er det i hvert fald, at vi har en helt anden opfattelse af ”ejer”, da vi ikke erindrer, at ejer – byrådet – har stillet spørgsmål, og i sagens natur har byrådet så heller ikke stillet spørgsmål via kommunaldirektøren.

Som det nok allerede er gået op for den opmærksomme læser, bruges der temmelig mange kræfter og ressourcer på at kontrollere kommunikationen omkring Frederikshavn Havn. Det være sig både mens informationerne udveksles og de efterfølgende forsøg på at få indsigt i kommunikationen f.eks. via aktindsigt. Der tegner sig efter Venstres mening således et tydeligt mønster i forsøget på at kontrollere informationsstrømmene og yderligere en brik i dette mønster skal findes i havnens bestyrelse.

I november 2023 er det således gået op for de tilbageværende medlemmer af havnens bestyrelse, at de tidligere bestyrelsesmedlemmer – Bo Uggerhøj, Lars Karlsson, Lotte Rosenberg og Leif Pedersen - i stor stil har benyttet egne mailadresser, som ikke kontrolleres af hverken Frederikshavn Havn eller Frederikshavn Kommune. Dette forhold udgør af indlysende grunde en risiko netop i forhold til at kontrollere, hvem der får hvilke oplysninger. Det forsøger de tilbageværende bestyrelsesmedlemmer – John Lamp Henriksen, June Menne og Flemming Berg Christensen – at råde bod på via en mail fra en af havnens ansatte:

*”Jeg er af bestyrelsen blevet bedt om at præcisere overfor jer, at vores anmodning om, at I tilbageleverer alt bestyrelsesmateriale eller bekræfter, at I har makuleret/slettet materialet også gælder al mailkorrespondance, som har relation til bestyrelsesarbejdet i Frederikshavn Havn og FH Ejendom A/S. **Jeg vil derfor bede jer om at sende mig en bekræftelse på, at I har tilbageleveret/makuleret/slettet alt bestyrelsesmateriale herunder al mailkorrespondance, som har relation til bestyrelsesarbejdet i Frederikshavn Havn og FH Ejendom A/S.**”*⁸⁸

⁸⁷ Mail fra John Lamp Henriksen til havnebestyrelsens øvrige medlemmer 18. september 2022 kl. 09.29 - bilag 52

⁸⁸ Mail fra Maria Dyhrman Hyttel til Bo Uggerhøj m.fl. 22112023 - bilag 58

Det må være relativt nemt at få belyst, hvem af de tilbageværende bestyrelsesmedlemmer, der står bag denne anmodning og hvorfor. Det er vigtigt at få afklaret, da vi er blevet informeret om, at en sådan anmodning kan være i strid med loven. Som alle andre aspekter mener vi derfor også, at lovligheden af denne anmodning skal vurderes, og det skal undersøges, hvem der står bag anmodningen.

Ovenstående forsøg på at få de tidligere bestyrelsesmedlemmer til at slette alle dokumenter med relation til bestyrelsesarbejdet er ikke mindst interessant i forhold til den igangværende advokatundersøgelse. For at lade sig interviewe til advokatundersøgelsen har de tidligere bestyrelsesmedlemmer stillet krav om at få adgang til en såkaldt bestyrelsesportal med notater, referater og mails fra deres bestyrelsestid. Dette naturligvis for bedst muligt at kunne svare fyldestgørende på advokaternes spørgsmål - husk her at advokaterne har adgang til samme dokumentation. Som vi har forstået sagen, blev de tidligere bestyrelsesmedlemmer nægtet adgang til bestyrelsesportalen af kommunen...

Sammenfatning

Det er afgørende for hele forløbet at forstå udgangspunktet. Vi mener, det er uomtvisteligt, at havneloven gælder for kommunale selvstyrehavne og, at alle centrale parter kender til (men ikke nødvendigvis anerkender) denne væsentlige præmis.

Vi har også i ovenstående fremhævet, at havneudvidelsens etape 1 besluttes uden nye kunder og etape 2 med én kunde. Det er ligeledes fremhævet, at alle centrale parter bør sidde med en viden om, at havnens omsætning er meget afhængig af omsætningen hos havnens kunder og ikke mindst, at havneudvidelsen baseres på en analyse, der udpensler de fremtidige likviditetsudfordringer.

Det er også tydeligt påvist, at argumentet for at lade havnen omdanne fra kommunal selvstyrehavn til kommunal havn i maj 2024 er manglende likviditet.

Vi har forsøgt at sætte ord på vores bekymring vedr. byrådets beslutning om at omdanne Frederikshavn Havn til kommunal havn. Vi mener, at sagsfremstillingen var mangelfuld og ensidig, ligesom vi mener at have godtgjort, at både kommunaldirektør Thomas Eriksen og borgmester Birgit S. Hansen talte usandt om et af alternativerne til en kommunal havn og undlod at oplyse om disse alternativer. Derfor er vi også bekymret for gyldigheden og lovligheden af beslutningen om at omdanne havnen til en kommunal havn.

Med den viden, ovenstående forløb beskriver, kan det ikke andet end undre, at Frederikshavn Havn ender i en situation, hvor borgmesteren og daværende bestyrelsesformand Karsten Dybvad på pressemødet i april 2024 konkluderer, at den kommunale selvstyrehavn skal overgå til at være en kommunal havn.

Man kan argumentere for, at ovenstående forløb faktisk viser, at selvstyrehavnen kunne have fortsat uforandret. Det ville have krævet, at byrådsmedlemmerne løbende - og ikke mindst fra 1. kvartal 2022 - var blevet orienteret og på denne baggrund kunne have ført en grundig diskussionen om alternativerne. Herunder at byrådet var blevet orienteret om muligheden for at tilføre selvstyrehavnen likviditet. Denne

mulighed erklærede borgmesteren og kommunaldirektøren som nævnt ulovlig og et tilhørende forslag blev derfor nedstemt i byrådssalen.

En anden måde, hvorpå selvstyrehavnen sandsynligvis kunne have fortsat uforandret, var, hvis man i tide havde foretaget de likviditetstiltag, som den tidligere bestyrelse og direktionen på havnen siden januar 2022 havde foreslået. Disse tiltag undlades dog, og man undlader desuden at underrette ejeren, altså byrådet, om centrale forslag, notater mv. gennem næsten to år. Med andre ord samles de mange henvendelser, informationer og beslutninger hos borgmesteren og kommunaldirektøren, som ikke handler på dem. Vi er usikre på, om denne manglende handling er ansvarspådragende. Et samlet byråd akkumulerer nemlig ikke tilnærmelsesvis den samme viden, etablerer ikke det nødvendige overblik og handler derfor oftest på et ufuldstændigt grundlag.

Vi kan ikke ud fra materialet komme med et kvalificeret bud på årsagen til denne bemærkelsesværdige passivitet hos borgmester og kommunaldirektør for så vidt angår perioden fra omkring januar 2022 og måneder frem. Der kan være mange ideologiske, politiske og personlige grunde, men det synes rimeligt at antage, at borgmesteren og kommunaldirektøren simpelthen er uenige med havnens bestyrelse og direktion i likviditetsbehovets størrelse. Det samlede forløb og havnens overgang til kommunal havn lader ingen i tvivl om, hvem der havde ret i den sag...

For de sidste måneder af forløbet synes materialet at foreslå, at begrundelsen for den manglende handling i højere grad bliver, at borgmesteren ikke vil "udstille havnen". For de sidste måneders vedkommende kan man dermed sige, at borgmesterens frygt for at foretage sig noget, der negativt kan påvirke opfattelsen af den økonomiske situation på Frederikshavn Havn, forlænger en økonomisk passivitet, der yderligere forværrer den økonomiske situation.

Hvis man havde fulgt bare nogle af likviditetsforslagene fra bestyrelse og direktion igennem næsten 2 år, var havnen sandsynligvis ikke blevet en kommunalhavn. Likviditetsforslagene var følgende:

- Sælge arealer for min. DKK 82 mio., som var klar til eksekvering i november 2022.
- Etablere en kassekredit som ministeriet havde sagt OK til.
- Kommunen kunne med Transportministeriets accept tilføre havnen kapital som havneloven foreskriver. Som nævnt i ovenstående bliver det forslag dømt ulovligt af kommunaldirektøren på byrådsmødet den 15. maj 2024. Det var ikke bare et forkert svar – både kommunaldirektøren og borgmesteren vidste, at det var et forkert svar.
- Nordea havde foreslået flere muligheder for at afhjælpe havnens midlertidige likviditetsproblemer - udsættelse af afdrag - flytte afdragsperioden - omlægge lån - Esbjerg kassekredit på 1.2 mia.
- Frasalg af arealer i FH Ejendom A/S.
- Revisionen havde foreslået salg af aktiver
- Hanstholm Havn foreslog at undersøge mulighed for afdragsfrihed og løbetids forlængelse på lån, hvilket Hanstholm fik i 2023.

Skulle man have undgået havnens overgang til kommunal havn, havde det også krævet, at byrådet i langt højere grad var blevet informeret og inddraget. Byrådets centrale rolle fremgår tydeligt af

havneloven, men derudover ville en inddragelse af byrådet sandsynligvis også have bidraget til at nedbryde de skarpt optrukne fronter mellem borgmester/kommunaldirektør og havnens bestyrelse og direktion. Der var tydeligvis brug for andre øjne på likviditet, samarbejde, ejerstrategi og havnelov.

Udover at byrådet sidder med en fornemmelse af at være fuldt orienterede om situationen på havnen, efterlades også havnens bestyrelse og direktion med en fornemmelse af, at byrådet er fuldt oplyst på baggrund af korrespondancen med borgmester og kommunaldirektør siden januar 2022. Havnens bestyrelse og direktion antager derfor, at det samlede byråd kender detaljerne om havnens likviditetssituation. Dette er helt afgørende, da der efterfølgende indsendes ansøgning om udvidelse af lånerammen til 410 mio. på olieterminalen, der fra august 2023 tager en drejning, som er vital for havnens likviditet, og den væsentligste årsag til, at havnens likviditet brister. Denne antagelse viser sig jo i dag at være fejlagtig. Som det er nævnt ovenfor, ville et fuldt orienteret byråd sandsynligvis have forholdt sig anderledes, havde det været fuldt orienteret.

I dag må vi også konstatere, at den opslidende magtkamp om ejerstrategi, som kørte sideløbende med diskussionerne om likviditet, bestemt ikke bidrog konstruktivt til en løsning af de økonomiske problemer. Det havde været at foretrække, at man havde koncentreret sig og samlet kræfterne om havnens likviditet, som alle i dag jo peger på som helt afgørende.

Sammenfattende kan det konkluderes, at borgmesteren og kommunaldirektøren havde alle oplysninger, undlod at gennemføre ovennævnte tiltag, og de orienterede ikke ejeren/byrådet i tide og i tilstrækkeligt omfang om disse muligheder og den løbende drøftelse med havnens bestyrelse og direktion. Samtidig beviser notatet fra kommunaldirektør Thomas Eriksen i januar 2022, mødet mellem kommunaldirektør, borgmester, havnens bestyrelsesformand og administrerende direktør 11. november 2022 og efterfølgende borgmester Birgit S. Hansens mail 21. december 2022, at både kommunaldirektør og borgmester med egne ord har udtrykt stor bekymring over havnens likviditetssituation ved flere lejligheder allerede i 2022.

I bagklogskabens ulideligt klare lys har de altså ikke handlet i havnens interesse, og de har ikke løbende orienteret ejeren/byrådet rettidigt og korrekt om havnens situation og muligheder. Sidst men ikke mindst har borgmesteren og kommunaldirektøren sandsynligvis truffet beslutninger, som de i mange tilfælde ikke havde lovhjemmel til i havneloven. Det bør undersøges, om disse forhold er ansvarspådragende.

På baggrund af ovenstående må det også undersøges, om beslutningen om at lade den kommunale selvstyrehavn, Frederikshavn Havn, overgå til en kommunal havn er lovlig og gyldig.

Endelig er det sandsynliggjort, at i hvert fald en af havnens bestyrelsesmedlemmer ved flere lejligheder brød bestyrelsens fortrolighed og sin egen tavshedspligt. Vores undersøgelse i form af udtalelser fra John Lamp Henriksen peger på, at en del af årsagen skal findes i det faktum, at de kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer i dette spørgsmål blev vejledt forkert af kommunens administration. Dette fritager sandsynligvis ikke bestyrelsesmedlemmerne for at have brudt deres tavshedspligt, idet de burde have sat sig ind i gældende regler. Det fritager i særdeleshed ikke John

Lamp Henriksen, som også efter, at reglerne om tavshedspligt præciseres, fortsætter med at bryde reglerne, fortsætter med at sende oplysninger til kommunaldirektøren. Dette bør også undersøges nærmere.

Sidst men ikke mindst må både John Lamp Henriksen (C) og June Menne (S) gentagne gange have siddet med viden om, at byrådet ikke modtog de oplysninger, der blev sendt til byrådet. De handlede bare ikke på denne viden. I en udsendelse fra TV2 Nord 14. april falder snakken på hvilke oplysninger byrådet har, når de træffer beslutninger om havnen. Nedenstående citat refererer konkret til, om der udleveres forkerte oplysninger, men opsummerer også ganske godt de generelle informationsforhold i byrådet.

John Lamp Henriksen bliver spurgt af journalisten *"Dine kolleger [byrådskolleger] har jo ikke en jordisk chance..."*, hvortil John Lamp Henriksen svarer: *"Det er fuldstændig rigtigt!"*⁸⁹

Fritager det byrådsmedlemmerne fra ansvar i sagen om havnen? Nej, men viden om, hvilke informationer om Frederikshavn Havn byrådet får, er afgørende for forståelsen af, hvorfor byrådet handlede, som det gjorde med hensyn til Frederikshavn Havn.

⁸⁹ [Bestyrelsesmedlem i kriseramte havne: - Vi blev ikke præsenteret for de rigtige tal | TV2 Nord](#)